

**ΕΤΗΣΙΟ ΤΑΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ 2018
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΔΗΜΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ**

**Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕΔΕ
ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
με στόχο την Ανάπτυξη της Χώρας
και τη Βελτίωση των Υπηρεσιών στους Πολίτες**

Δεκέμβριος 2018

Η ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΕΔΕ
ΓΙΑ ΜΙΑ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
με στόχο την Ανάπτυξη της Χώρας
και τη Βελτίωση των Υπηρεσιών στους Πολίτες

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ
2. ΟΙ 10 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ
3. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ
4. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ
5. ΟΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ & Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
6. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ – ΕΣΠΑ 2021–2027
7. ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ
 - 7.1. Επανα-οριοθέτηση Αρμοδιοτήτων – Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση
 - 7.2. Μεταφορά «πακέτων» Αρμοδιοτήτων και Συγκροτημένων Δομών στους Δήμους
 - 7.3. Μεταφορά των ακινήτων του Δημοσίου στους Δήμους
 - 7.4. Η Διαβαθμιδική Συνεργασία Περιφερειών–Δήμων
 - 7.5. Η Διοικητική Αυτοτέλεια, η Εποπτεία και ο Έλεγχος των ΟΤΑ
 - 7.6. Το Ανθρώπινο Δυναμικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης
 - 7.7. Η Καταστατική Θέση των Αιρετών
 - 7.8. Οι Συμβασιακοί θεσμοί
8. ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΟΤΑ
9. Ο ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ
10. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
 - 10.1. Ο Αναπτυξιακός Ρόλος της Αυτοδιοίκησης
 - 10.2. Ο Χωρικός Σχεδιασμός προϋπόθεση για την Τοπική Βιώσιμη Ανάπτυξη
 - 10.3. Η χωρική–τοπική διάσταση στην Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2027
 - 10.4. Προστασία του Περιβάλλοντος και Αειφόρος Ανάπτυξη
 - 10.5. Αγροτική Ανάπτυξη

10.6. Τουριστική Ανάπτυξη

10.7. Πολιτική Προστασία

11. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΥΓΕΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

12. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

**13. Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ
ΜΙΚΡΩΝ ΟΡΕΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΔΗΜΩΝ**

14. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι μονόδρομος για την αντιμετώπιση της κρίσης και την ανασυγκρότηση της χώρας

Η πρωτοφανής κρίση που βιώνει η χώρα μας θέτει επιτακτικά το ζήτημα αλλαγής της οργάνωσης του Κράτους και των θεσμών του. Στο πλαίσιο αυτής της αλλαγής, είναι αναγκαίο να καταστεί η πρωτοβάθμια και η δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση βασικός πυλώνας για την παραγωγική ανασυγκρότηση και την ανάπτυξη της χώρας, αλλά και γνήσιος θεσμικός εκφραστής ενός νέου Κράτους κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής.

Για να επιτευχθεί η αλλαγή αυτή, τα συλλογικά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θεωρούν αναγκαία τη διεύρυνση της Αποκέντρωσης σύμφωνα με τις αρχές της εταιρικής σχέσης, της επικουρικότητας και της εγγύτητας παροχής των υπηρεσιών στους πολίτες. Είναι μονόδρομος η ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ώστε να καταστούν οι Περιφέρειες και οι Δήμοι :

- οι φορείς του περιφερειακού χωροταξικού σχεδιασμού και του τοπικού πολεοδομικού σχεδιασμού και οι φορείς της περιφερειακής και της τοπικής ανάπτυξης, αντίστοιχα, προκειμένου να προωθούν τη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή όχι μόνο σε τοπικό και περιφερειακό, αλλά και σε εθνικό επίπεδο και
- οι φορείς παροχής ποιοτικών υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις, με έμφαση στην προώθηση της επιχειρηματικότητας και των κοινωνικών υπηρεσιών.

Για τους παραπάνω λόγους η ΚΕΔΕ κατέθεσε την Πρότασή της για «τη Μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης και την Αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με στόχο την Ανάπτυξη της Χώρας και τη Βελτίωση των Υπηρεσιών στους Πολίτες».

Η Πρόταση αυτή αξιοποιεί τη Μελέτη που εκπόνησε το ΙΤΑ για λογαριασμό της ΚΕΔΕ (Σεπτέμβριος 2016) και συνθέτει και επικαιροποιεί :

- τα συμπεράσματα του Συνεδρίου της ΚΕΔΕ στο Βόλο (17–18.10.2016)
- τα συμπεράσματα του τακτικού Συνεδρίου της ΚΕΔΕ στη Θεσσαλονίκη (1–3/12/2016)
- τα συμπεράσματα του τακτικού Συνεδρίου της ΚΕΔΕ στα Ιωάννινα (30/11–2/12/2017)
- το πρόσφατο κείμενο κοινών θέσεων του Συνεδρίου ΕΝΠΕ–ΚΕΔΕ (18–19/4/2018).

Ο «Κλεισθένης» δεν αλλάζει το μοντέλο διακυβέρνησης της χώρας

Η Κυβέρνηση χωρίς να λάβει υπόψη της την Πρόταση της ΚΕΔΕ εκπόνησε το Νόμο 4555/2018 («Κλεισθένης») ο οποίος :

- Δεν προωθεί καμία σημαντική αλλαγή στο μοντέλο διακυβέρνησης της χώρας, στη λειτουργία του Κράτους και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
- Περιορίζεται κυρίως στην αλλαγή του εκλογικού συστήματος ανάδειξης των αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' και Β' Βαθμού. Αυτό το νέο εκλογικό σύστημα θα οδηγήσει σε ακυβερνησία και σε αδυναμία εφαρμογής του προγράμματος του Δημάρχου με το οποίο αυτός εκλέχτηκε από τους πολίτες.
- Νομοθετεί αναπιολόγητα τη συρρίκνωση της θητείας των αιρετών από τα πέντε, στα τέσσερα χρόνια.
- Επιχειρεί να επαναφέρει από το «παράθυρο» τις Κοινότητες, με το εκλογικό σύστημα, την κατανομή των αρμοδιοτήτων, την κατάρτιση του προϋπολογισμού και την κατανομή της ΣΑΤΑ, γεγονός που αποτελεί ουσιαστικά μια ανημεταρρύθμιση στον «Καλλικράτη».
- Παραπέμπει γενικώς στο μέλλον και χωρίς συγκεκριμένο χρονοδιάγραμμα τις αναγκαίες αλλαγές και μεταρρυθμίσεις στο Κράτος και την Τοπική Αυτοδιοίκηση, συνδέοντάς τις με το εγχείρημα της Συνταγματικής Αναθεώρησης αλλά και την δημοσιονομική ανάκαμψη της χώρας.
- Δεν ενσωματώνει κρίσιμα ζητήματα στρατηγικής ενίσχυσης της αποκέντρωσης και προώθησης της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης, όπως αυτά κατά κανόνα έχουν εκφραστεί ομόφωνα, σε συνέδρια των αυτοδιοικητικών συλλογικών οργάνων.
- Δημιουργεί τον μηχανισμό του δημοτικού διαμεσολαβητή στο επίπεδο του Νομού, με πολλές αρμοδιότητες ελεγκτικού χαρακτήρα, που καταστρατηγούν το άρθρο 102 του Συντάγματος.

Ο «Κλεισθένης» δεν ανταποκρίνεται στις προκλήσεις της εποχής, ούτε προετοιμάζει την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση για τη νέα δεκαετία, όπως προετοιμάζονται οι Τοπικές Αυτοδιοικήσεις των άλλων Ευρωπαϊκών χωρών (παράγρ. 4του παρόντος κειμένου).

Η ΚΕΔΕ εμμένει στην Πρότασή της, που συμπυκνώνεται στις ακόλουθες 10 Στρατηγικές Επιλογές, και την διευρύνει με πρόταση αναθεωρητέων διατάξεων ενόψει της εξαγγελθείσας αναθεώρησης του Συντάγματος, καθώς και με τον προτεινόμενο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στη Νέα Προγραμματική Περίοδο, δηλαδή στο ΕΣΠΑ 2021–2027.

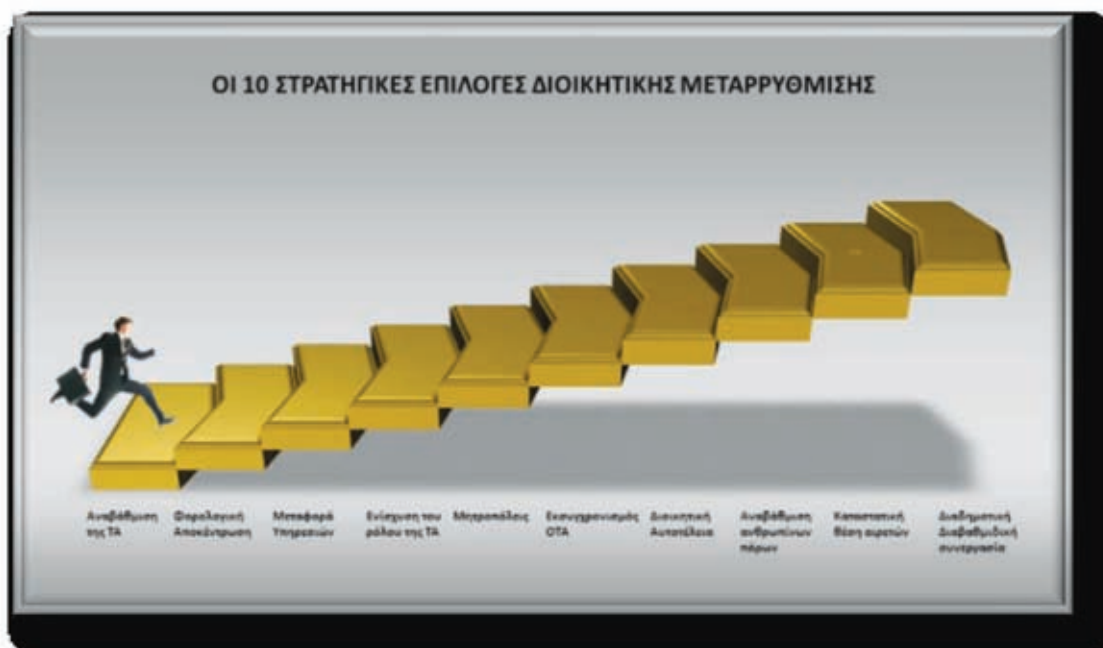
2. ΟΙ 10 ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗΣ

Οι 10 Στρατηγικές Επιλογές που συμφωνήθηκαν στο Κοινό Συνέδριο ΕΝΠΕ – ΚΕΔΕ (18–19.04.2018) ως οι βασικές κατευθύνσεις της αναγκαίας διοικητικής μεταρρύθμισης στη χώρα μας είναι οι ακόλουθες :

1. Αναβάθμιση της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε ένα νέο σύστημα διοικητικής οργάνωσης της χώρας, με βάση τις αρχές της εταιρικής σχέσης, της επικουρικότητας και της εγγύτητας στους πολίτες και με την εγκαθίδρυση μιας νέας σχέσης Κεντρικής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, στο πλαίσιο της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης και υπό την οπτική του αποτελεσματικού σχεδιασμού και εφαρμογής των δημόσιων πολιτικών.
2. Φορολογική αποκέντρωση με ενίσχυση της δημοσιονομικής αυτονομίας και της οικονομικής αυτοτέλειας, αύξηση της αντιληπτότητας των φόρων και ενίσχυση της διαφάνειας και της λογοδοσίας. Διεύρυνση της συμμετοχής των Περιφερειών και των Δήμων στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και στο σχεδιασμό και την αξιοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων εθνικών και περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων.
3. Διοικητική μεταφορά στην Αυτοδιοίκηση όλων των αποκεντρωμένων υπηρεσιών της Κεντρικής και της Αποκεντρωμένης Δημόσιας Διοίκησης που είναι χωροθετημένες σε περιφερειακό ή δημοτικό επίπεδο, στην αντίστοιχη Περιφέρεια ή στον αντίστοιχο Δήμο, είτε οι αρμοδιότητές τους αφορούν «τοπική υπόθεση», είτε αφορούν «αποστολή του κράτους» (οπότε θα ασκούνται από την Αυτοδιοίκηση κατ' εκχώρηση εξουσίας από την Κεντρική Διοίκηση).
4. Ενίσχυση του αναπτυξιακού ρόλου της Αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο της πολυεπίπεδης διακυβέρνησης και του δημοκρατικού προγραμματισμού και ενίσχυση της συμμετοχής της στο σχεδιασμό και την εφαρμογή των κοινωνικών πολιτικών και προγραμμάτων.
5. Θεσμοθέτηση συστήματος μητροπολιτικής διακυβέρνησης στις μητροπολιτικές περιφέρειες και τις μεγάλες πόλεις και ειδικές μορφές διοίκησης στις νησιωτικές Περιφέρειες και τους μικρούς νησιωτικούς και ορεινούς Δήμους.
6. Οργάνωση και λειτουργικός εκσυγχρονισμός των Περιφερειών, των Δήμων και των νομικών προσώπων τους : οργάνωση των επιτελικών λειτουργιών, αναδιοργάνωση των διοικητικών δομών, εξορθολογισμός των διοικητικών διαδικασιών, βελτιστοποίηση των ανθρώπινων πόρων, ηλεκτρονική διακυβέρνηση.
7. Κατοχύρωση της διοικητικής αυτοτέλειας της Αυτοδιοίκησης. Απλοποίηση και βελτίωση της αποτελεσματικότητας του εξωτερικού ελέγχου και του συστήματος εποπτείας των ΟΤΑ, συγκρότηση εσωτερικού ελεγκτικού μηχανισμού και ενίσχυση των λειτουργιών διαφάνειας και κοινωνικού ελέγχου.
8. Αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού και των πολιτικών προσωπικού των Περιφερειών και των Δήμων και της διοίκησης (management) του ανθρώπινου δυναμικού τους.
9. Εκσυγχρονισμός της καταστατικής θέσης των αιρετών των Περιφερειών

και των Δήμων.

10. Διεύρυνση του θεσμικού πλαισίου και παροχή κινήτρων διαπεριφερειακής, διαδημοτικής και διαβαθμικής συνεργασίας, στο πλαίσιο της ανάπτυξης μιας πολυχωρικής συνεργασίας.

Οι παραπάνω 10 κοινές Στρατηγικές Επιλογές της ΕΝΠΕ και της ΚΕΔΕ βασίζονται στο ευρωπαϊκό κεκτημένο, όπως αυτό έχει συμπυκνωθεί στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, στις αποφάσεις της Επιτροπής των Περιφερειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και στην εμπειρία από τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις που πραγματοποίησαν άλλες Ευρωπαϊκές χώρες.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω, χρειάζονται αλλαγές του κανονιστικού πλαισίου, ενίσχυση των οικονομικών των Περιφερειών και των Δήμων και επιχειρησιακή αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας τους.

3. ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ

Η Συνταγματική αναθεώρηση δεν είναι αυτοσκοπός. Αντίθετα, η ύψιστη αυτή πολιτειακή και πολιτική διαδικασία πρέπει να υπερβαίνει τη συγκυρία και να ανταποκρίνεται στις διαχρονικές ανάγκες της χώρας.

Βρισκόμαστε σε μία διεθνή, ευρωπαϊκή και εθνική συγκυρία, όπου τα κοινωνικά δικαιώματα είναι υπό πίεση. Η αναθεώρηση δεν πρέπει να μας οδηγήσει σε κρίση του Συντάγματος, αλλά να οδηγηθούμε **στο «Σύνταγμα της εξόδου από την κρίση»**. Γι' αυτό, είναι σίγουρα αναγκαία η συναινετική, ριζοσπαστική και υπεύθυνη αναθεώρηση, προσανατολισμένη στην κατεύθυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Το 2001 η συνταγματική αναθεώρηση επέφερε σημαντικές αλλαγές στο θεσμό, μετά τη ριζική αναθεώρηση του άρθρου 102 του Συντάγματος με ευρύτατη πλειοψηφία. Κατοχυρώθηκαν δύο βαθμοί τοπικής αυτοδιοίκησης. Εισήχθη το τεκμήριο της αρμοδιότητας υπέρ των ΟΤΑ για τη διαχείριση των «τοπικών υποθέσεων». Κατοχυρώθηκε η υποχρέωση του κράτους να εξασφαλίζει τους αναγκαίους πόρους για την εκπλήρωση της αποστολής και των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ. Κατοχυρώθηκε η δυνατότητα ανάθεσης στους ΟΤΑ κρατικών αρμοδιοτήτων που συνιστούν «αποστολή του κράτους», με ανάλογη μεταφορά πόρων. Και τέλος, κατοχυρώθηκε κατά τρόπο ρητό η δημοσιονομική και οικονομική αυτοτέλεια των ΟΤΑ με τη μεταφορά αντίστοιχων πόρων.

Μετά την αναθεώρηση του 2001, ο «Καλλικράτης» ήλθε ως συνέχεια της μεταρρυθμιστικής προσπάθειας κατοχυρώνοντας ισχυρούς Δήμους και ισχυρές αυτοδιοικητικές Περιφέρειες. Ωστόσο, χρειάζεται ακόμα πολύς δρόμος να διανυθεί.

Θέματα προς συζήτηση ενόψει της νέας Αναθεώρησης :

Πρέπει ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να οδηγηθεί στην ουσιαστική αναβάθμιση. ***Η άμεση οικονομική εξάρτηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης από το Κεντρικό Κράτος καθιστά την περιβόητη αυτονομία της, γράμμα κενό, αφού δεν υπάρχουν ενιαίοι και σταθεροί κανόνες για τη χρηματοδότησή της.***

Επίσης, οι συχνές, ωμές παρεμβάσεις στο όνομα της εποπτείας του κράτους –που προβλέπονται μεν από το Σύνταγμα, αλλά εκφράζονται κατά το δοκούν από τις κυβερνήσεις– λειτουργούν ως “ξυπνητήρι” στη ψευδαίσθηση ότι πράγματι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αυτοδιοικείται. Υπό τα δεδομένα αυτά, ο διάλογος και οι προτάσεις για μία πραγματική αναβάθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα πρέπει να έχουν ως αφετηρία την ειλικρινή βούληση του πολιτικού μας συστήματος για πραγματική εκχώρηση αρμοδιοτήτων, ώστε αυτές να ασκούνται εγγύτερα στον πολίτη και των απαραίτητων πόρων για να ασκηθούν.

Η Συνταγματική Αναθεώρηση μας δίνει τη δυνατότητα να ασχοληθούμε και με άλλα ζητήματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, όπως η αξιοκρατία, η νομιμότητα και η διαφάνεια.

Υποστηρίζεται συχνά ότι πρέπει να θεσπιστεί με τη μεγαλύτερη δυνατή έμφαση η αποκλειστική αρμοδιότητα της (πρωτοβάθμιας ιδίως) Τοπικής Αυτοδιοίκησης για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων και να αποσαφηνιστεί επακριβώς η έννοια των τοπικών υποθέσεων.

Η έννοια της τοπικής υπόθεσης συνιστά αόριστη νομική έννοια και κατά συνέπεια στο ερώτημα ποιές υποθέσεις θεωρούνται τοπικές δεν μπορεί να δοθεί γενική απάντηση προσδιοριζόμενη βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

Ίσως είναι καιρός να ξεπεράσουμε τις εννοιολογικές διακρίσεις μεταξύ γενικών και τοπικών υποθέσεων και να περάσουμε στην έννοια των δημόσιων πολιτικών και της συλλειτουργίας κεντρικού-περιφερειακού-τοπικού επιπέδου για την άσκηση των πολιτικών αυτών, δηλαδή στην **Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση**. Ο κανόνας κατανομής των αρμοδιοτήτων στην περίπτωση αυτή θα πάψει να είναι η έννοια της τοπικής υπόθεσης, και θα αντικατασταθεί από τις αρχές **της εταιρικής σχέσης, της εγγύτητας και της επικουρικότητας**.

Με βάση τα παραπάνω, προτείνονται οι ακόλουθες συνταγματικές μεταρρυθμίσεις **των άρθρων 101 και 102** και συμπληρωματικά **των άρθρων 43, 56, 76, 78 και 98** του Συντάγματος, που εγγυώνται έναν αναβαθμισμένο ρόλο της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης :

1. Συνταγματική αποτύπωση του νέου ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο πλαίσιο ενός ριζικά αναμορφωμένου διοικητικού συστήματος :

- Επιτελική Κεντρική Διοίκηση.
- Κατοχύρωση του διττού χαρακτήρα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, προεχόντως μεν ως θεμελιώδους δικαιώματος έκφρασης της «τοπικής δημοκρατίας» και της «τοπικής αυτονομίας», όπως αυτή ορίζεται στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, παράλληλα όμως και ως διοικητικού θεσμού που συνδέεται στενά με την Κεντρική και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση, με την οποία συναποτελεί μία «λειτουργική ενότητα».
- Ανάθεση ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων στους ΟΤΑ ως προς την εκπόνηση και άσκηση δημόσιων πολιτικών σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο, περιλαμβανομένων των δημόσιων πολιτικών που αφορούν στον αναπτυξιακό προγραμματισμό, τον χωροταξικό και τον πολεοδομικό σχεδιασμό.
- Προσδιορισμός των αρμοδιοτήτων των επιπέδων της Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σύμφωνα με τις αρχές της εταιρικής σχέσης, της εγγύτητας και της επικουρικότητας και διασφάλιση της διαλειτουργικότητάς τους.
- Διακριτός θεσμός Μητροπολιτικής Αυτοδιοίκησης.

2. Συνταγματική καθιέρωση «Συμβουλίου Αυτοδιοίκησης» :

ως επίσημου κοινού θεσμικού εκπροσώπου της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης απέναντι στην εκτελεστική εξουσία και την κεντρική διοίκηση, τα μέλη του οποίου θα είναι ταυτόχρονα και μέλη της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ, με ισάριθμη εκπροσώπηση των δύο φορέων.

3. Ένα νέο συνταγματικό πλαίσιο για τους φορολογικούς πόρους των ΟΤΑ:

- Επιτακτικότερη η διάταξη που επιβάλλει τη μεταφορά πόρων παράλληλα με τη μεταφορά αρμοδιοτήτων από το Κράτος στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, με την υποχρέωση η συγκεκριμένη πρόβλεψη να ενσωματώνεται στο νομοθέτημα που ρυθμίζει τη μεταφορά αρμοδιοτήτων και υπό την αίρεση της ακυρότητάς της σε διαφορετικά περίπτωση ή σε περίπτωση καθυστέρησης υλοποίησης της μεταφοράς των πόρων.
- Πληρέστερη διασφάλιση των όρων και των προϋποθέσεων της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ, ώστε να παρασχεθεί στον νομοθέτη η δυνατότητα να αναθέσει τον καθορισμό και την είσπραξη συγκεκριμένων φόρων από τους ίδιους τους ΟΤΑ, όχι με την επιβολή πρόσθετων φόρων, αλλά στο πλαίσιο αναμόρφωσης του φορολογικού συστήματος.

4. Ειδική συνταγματική ρύθμιση για την άσκηση εποπτείας στους ΟΤΑ και τη διεύρυνση της διαφάνειας :

- Ρητή συνταγματική διατύπωση ότι «η εποπτεία που ασκεί το Κράτος περιορίζεται αποκλειστικά σε τυπικό έλεγχο νομιμότητας και το Κράτος δεν παρεμβαίνει καθοιονδήποτε τρόπο στη διοίκηση και τη διαχείριση των υποθέσεων των ΟΤΑ», καθόσον ο περαιτέρω διοικητικός έλεγχος ασκείται από τα αρμόδια δικαστήρια.
- Κατοχύρωση ενός μη πολιτικού, αξιόπιστου και αμερόληπτου μηχανισμού (με τη μορφή ανεξάρτητης αρχής), που θα αναλάβει τον έλεγχο νομιμότητας όλων των πράξεων των ΟΤΑ, διοικητικών και οικονομικών, ώστε να τερματισθεί η σημερινή τραγελαφική κατάσταση των πολλαπλών πλην ατελέσφορων ελέγχων.
- Ενίσχυση της διαφάνειας με θεσμούς δημοσιότητας σε τοπικό επίπεδο με τη χρήση του διαδικτύου και των νέων τεχνολογιών.

5. Συνταγματική κατοχύρωση υποχρεωτικής διαβούλευσης και νομοθετικής πρωτοβουλίας για τη συμμετοχή στο νομοθετικό έργο των θεσμικών φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης ώστε :

- Για κάθε νομοσχέδιο που αφορά ζητήματα Τοπικής Αυτοδιοίκησης να προηγείται υποχρεωτικώς διαδικασία διαβούλευσης με τους εκπροσώπους της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και
- Οι θεσμικοί φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης να έχουν τη δυνατότητα να αναλάβουν οι ίδιοι νομοθετική πρωτοβουλία για θέματα που άπτονται είτε των αρμοδιοτήτων είτε της οργάνωσης και λειτουργίας της.

6. Συνταγματικές τροποποιήσεις ως προς το εκλογικό σύστημα και τα πολιτικά δικαιώματα στον χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης :

- Ειδική συνταγματική διάταξη, κατ' αναλογία των ισχυόντων για τις βουλευτικές εκλογές, που θα προβλέπει ότι οι νομοθετικές ρυθμίσεις που αφορούν στο εκλογικό σύστημα και τις εκλογικές περιφέρειες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης θα ισχύουν από τις μεθεπόμενες εκλογές, εκτός αν συγκεντρώνουν τουλάχιστον τα 2/3 των βουλευτών.
- Ακώλυτη συμμετοχή όλων των αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις βουλευτικές εκλογές.

Για τη συνταγματική κατοχύρωση των ανωτέρω, είναι ειδικότερα αναγκαία τα ακόλουθα :

Στο **άρθρο 43** του Συντάγματος να διευρυνθεί η δυνατότητα κανονιστικής αρμοδιότητας των οργάνων των ΟΤΑ (που θα επιτρέψει τον ανωτέρω προτεινόμενο ρυθμιστικό ρόλο σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο), έτσι ώστε να μην περιορίζεται η αρμοδιότητά τους σε θέματα τεχνικού χαρακτήρα, αλλά να εκτείνεται και σε ειδικότερα ζητήματα ουσιαστικού περιεχομένου. Περαιτέρω, να υπάρξει ειδική εξουσιοδότηση για τα όργανα των ΟΤΑ, προκειμένου να ανταποκρίνονται στις νέες αρμοδιότητές τους και να διευθετούν τις υποθέσεις τους κατά τρόπο πιο αποτελεσματικό.

Στο **άρθρο 56** του Συντάγματος να καταργηθούν οι αναχρονιστικές ρυθμίσεις που εμποδίζουν την ανωτέρω προτεινόμενη συμμετοχή των αιρετών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στις βουλευτικές εκλογές.

Στο **άρθρο 76** του Συντάγματος είναι αναγκαίο να εκφρασθεί, με συγκεκριμένη προσθήκη, η ανωτέρω προτεινόμενη ενεργότερη και ουσιαστικότερη συμμετοχή των θεσμικών εκπροσώπων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο νομοθετικό έργο.

Στο **άρθρο 78** του Συντάγματος πρέπει να υπάρξει θωράκιση της ανωτέρω προτεινόμενης οικονομικής αυτοτέλειας, με επιτακτικότερη συνταγματική δέσμευση προκειμένου να αποδίδονται και να κατανέμονται οι προβλεπόμενοι φορολογικοί πόροι κατά τρόπο αυτόματο, έτσι ώστε να αποκλείεται η ανάμιξη του κανονιστικού νομοθέτη και των υπουργείων στην απόδοση και κατανομή των πόρων, είτε αυτοί είναι οι σημερινοί Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ), είτε επιλεγεί στο μέλλον η είσπραξη και απόδοση άλλου ενιαίου φόρου, όπως για παράδειγμα ο ευρέως συζητούμενος φόρος ακίνητης περιουσίας.

Στο **άρθρο 98** του Συντάγματος ο προβλεπόμενος έλεγχος του Ελεγκτικού Συνεδρίου να είναι αυστηρά έλεγχος νομικός και οριακός, δηλαδή να αποσκοπεί αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και μόνον.

4. Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

Τις τελευταίες δεκαετίες η Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση κινείται ανάμεσα σε συμπληγάδες. Από τη μία η κρίση και οι πολιτικές σταθεροποίησης της οικονομίας και από την άλλη πληθώρα νέων προκλήσεων, όπως η δημογραφική αλλαγή, η κλιματική αλλαγή, το δημοσιονομικό χρέος, η ψηφιοποίηση, οι απαιτήσεις για μεγαλύτερη συμμετοχή και οι μεταναστευτικές ροές, έχουν δημιουργήσει στην Ευρωπαϊκή Τ.Α. ένα νέο περιβάλλον.

Ταυτόχρονα, οι απαιτήσεις και οι προσδοκίες των πολιτών είναι υψηλές. Οι Δήμοι είναι όχι μόνον υπεύθυνοι για την αποτελεσματική διοίκηση, την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας αλλά και για τη διασφάλιση της νομιμότητας, της διαφάνειας, της δημοκρατικής συμμετοχής, της υπευθυνότητας και της εμπιστοσύνης προς τη Δημόσια Διοίκηση. Προκειμένου να ανταποκριθούν οι Ευρωπαϊκοί Δήμοι τόσο στις απαιτήσεις όσο και στις προσδοκίες απαιτούνται ενισχυμένοι βαθμοί αυτονομίας.

Σε διεθνείς συγκριτικές μελέτες, έχει εντοπιστεί η θετική σχέση που υπάρχει μεταξύ της ανάπτυξης και της μεγέθυνσης μιας οικονομίας, με την αποκέντρωση. Τα κράτη τα οποία καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις στην παγκόσμια αναπτυξιακή κλίμακα του ΟΗΕ, έχουν αποκεντρωμένη μορφή. Από αυτή την άποψη η αποκέντρωση στην Ελλάδα δεν είναι μόνον ένα αίτημα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, αλλά και αναπτυξιακή προϋπόθεση.

Εάν η χώρα επιθυμεί να διατηρήσει και να βελτιώσει το επίπεδο ζωής της πρέπει να αλλάξει οργάνωση. Ένα τόσο συγκεντρωτικό Κράτος, όπως το Ελληνικό, είναι προφανές ότι αποτελεί τροχοπέδη σε οποιαδήποτε αναπτυξιακή πρωτοβουλία.

Τα τελευταία χρόνια σε πολλά κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ έχουν πραγματοποιηθεί διοικητικές μεταρρυθμίσεις με σκοπό την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων. Τα βασικά χαρακτηριστικά των πρόσφατων διοικητικών μεταρρυθμίσεων στην Ευρώπη είναι τα ακόλουθα :

1. Οι στόχοι της μεταρρύθμισης ήταν :

- Ενίσχυση των δημοτικών και υπηρεσιακών δομών
- Βελτίωση της αποτελεσματικότητας
- Περιορισμός του ρυθμού αύξησης των τοπικών δημοσίων δαπανών
- Δημιουργία σταθερής βάσης για την παροχή των τοπικών υπηρεσιών
- Ενίσχυση της τοπικής δημοκρατίας
- Εξασφάλιση της εγγύτητας και της αποτελεσματικότητας των δημόσιων υπηρεσιών, με παράλληλο περιορισμό της φορολογικής επιβάρυνσης και του δημόσιου ελλείμματος, σε κεντρικό και αυτοδιοικητικό επίπεδο.
- Προώθηση της τοπικής ανάπτυξης.

2. Οι πολιτικές που σχεδιάστηκαν για την εφαρμογή αυτών των στόχων ήταν :

- Αποσαφήνιση αρμοδιοτήτων
- Μητροπολιτική διαχείριση
- Διαβαθμιδική συνεργασία

- Δημιουργία προϋποθέσεων, σε κάθε περιοχή, να αναπτυχθεί ανάλογα με τις ικανότητές της, προωθώντας την ισορροπημένη ανάπτυξη και τη συμπληρωματικότητα
- Δημιουργία Δήμων πολλών ταχυτήτων
- Δημιουργία επιχειρησιακών προγραμμάτων εφαρμογής με οικονομικά και άλλα κίνητρα.

Με βάση τα παραπάνω οι νέες μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Τ.Α. αναμένεται να κινηθούν σε τέσσερις άξονες :

- **Αναδιοργάνωση της παροχής τοπικών υπηρεσιών.** Η τάση που υπάρχει σήμερα είναι οι Ευρωπαϊκοί Δήμοι να καθίστανται όλο και περισσότερο ανοιχτά οικονομικά συστήματα. Το γεγονός αυτό απαιτεί μια πολύ σημαντική θωράκιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για να μπορέσει να υλοποιήσει αποτελεσματικά τον θεσμικό και ρυθμιστικό της ρόλο. Η θωράκιση αυτή είναι πολύπλευρη και μπορεί να περιλαμβάνει θέματα όπως η αποτελεσματική προκήρυξη, διενέργεια και έλεγχος δημόσιων διαγωνισμών και συμβάσεων, η αξιοποίηση κινητής και ακίνητης περιουσίας, η κεφαλαιοποίηση κ.α.
- **Οργανωτικές – Διαχειριστικές μεταρρυθμίσεις.** Πολλοί Ευρωπαϊκοί Δήμοι έχουν ξεκινήσει προγράμματα μεταρρύθμισης της εσωτερικής τους οργάνωσης, ανασχεδιασμού διαδικασιών, νέου τρόπου κατάρτισης του δημοτικού προϋπολογισμού και εφαρμογής νέων πληροφοριακών και λογιστικών συστημάτων, εφαρμογής εργαλείων διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού. Παράλληλα, υπάρχουν κάποιες νέες τάσεις που αποσκοπούν εν μέρει στη διόρθωση των αστοχιών από προηγούμενες διοικητικές μεταρρυθμίσεις όπως ο στρατηγικός σχεδιασμός αντί για τη βραχυπρόθεσμη διαχείριση, που σε πολλές περιπτώσεις «επέβαλε» η αντιμετώπιση της δημοσιονομικής κρίσης.
- **Λειτουργική και χωρική ανακατανομή.** Σημαντικό ρόλο σε αυτή την περίπτωση θα παίξει ο σαφής διαχωρισμός της κατανομής των αρμοδιοτήτων, στις διαφορετικές βαθμίδες Διοίκησης και το πλαίσιο ανάπτυξης της διαβαθμιδικής συνεργασίας.
- **Δημοκρατικές μεταρρυθμίσεις.** Προκειμένου να αμβλυνθεί το δημοκρατικό έλλειμμα είναι πολύ σημαντική η συμμετοχή των πολιτών. Η συμμετοχή αυτή μπορεί να περιλαμβάνει νέες μορφές άμεσης και συνειδητής δημοκρατίας, αλλά και τον εκσυγχρονισμό "παλαιών" μέσων της αντιπροσωπευτικής δημοκρατίας.

Είναι προφανές ότι οι τέσσερις παραπάνω άξονες δεν είναι ανεξάρτητοι μεταξύ τους. Τα εργαλεία εφαρμογής τους όπως και οι επιπτώσεις τους αλληλοεπηρεάζονται. Το βασικό ερώτημα όμως που προκύπτει είναι:

Πώς μπορούν αυτές οι μεταρρυθμίσεις να υλοποιηθούν ;

Σε πρόσφατη πανευρωπαϊκή έρευνα, ως απάντηση στο ερώτημα αυτό, προτείνονται τρεις κατευθύνσεις:

1. **Αυτονομία.** Η τοπική αυτονομία αναφέρεται στην εξουσία να καθορίζουν οι ΟΤΑ τις δημόσιες πράξεις στη δικαιοδοσία τους, να καθορίζουν πολιτικές προτεραιότητες, να αποφασίζουν για τα οργανωτικά ζητήματα και να διαχειρίζονται τους πόρους. Αυτό περιλαμβάνει, αφενός, έναν ορισμένο βαθμό ανεξαρτησίας από ανώτερα επίπεδα διακυβέρνησης και, αφετέρου, ένα ισχυρό χαρτοφυλάκιο αρμοδιοτήτων που πρέπει να εκτελεστούν καθώς και ικανοτήτων για την εκπλήρωσή τους.

Η πρόσφατη εμπειρία από την κρίση κατέδειξε ότι οι πιέσεις για περικοπές θα μπορούσαν επίσης να αποτελέσουν ένα παράθυρο ευκαιρίας για τους Δήμους να εκσυγχρονίσουν τις διαδικασίες τους, τις οργανωτικές τους ρυθμίσεις και τους τρόπους εξυπηρέτησης των πολιτών.

Επίσης, παρατηρήθηκε και στη χώρα μας, ότι κατά την εφαρμογή της «λιτότητας» οι κεντρικές Κυβερνήσεις αποσύρονται από το τοπικό επίπεδο και με τον τρόπο αυτό δίνουν περισσότερη ελευθερία (αυτονομία) να ενεργήσει η Τ.Α.

2. **Αποδοτικότητα.** Η Τοπική Αυτοδιοίκηση είναι η πλησιέστερη εξουσία στους πολίτες και ως εκ τούτου ανησυχεί για τη βελτίωση της παροχής των υπηρεσιών της, αυξάνει τις επιδόσεις της και τα αποτελέσματά της είναι πιο ορατά από ό,τι στα ανώτερα επίπεδα της Κυβέρνησης. Ως εκ τούτου, η βελτίωση της τοπικής αποτελεσματικότητας, λογοδοσίας, προσανατολισμού προς τον πολίτη των ΟΤΑ, είναι ένας από τους βασικούς στόχους του εκσυγχρονισμού της Ευρωπαϊκής Τ.Α.

3. **Συμμετοχή.** Σε όλο τον κόσμο, οι πόλεις γίνονται όλο και πιο σημαντικές για την αντιμετώπιση πολλαπλών κοινωνικών–οικονομικών προκλήσεων. Ορισμένοι μιλούν ακόμη για την επιστροφή της πόλης–κράτους ή για τις δυνατότητες των δημάρχων που «κυβερνούν τον κόσμο». Σε αυτό το πλαίσιο, η δημοκρατική λογοδοσία από αυτούς που κυβερνούν τις πόλεις και η δημοκρατική συμμετοχή των πολιτών, γίνεται όλο και πιο σημαντική. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει διάχυση ευθυνών, με αποτέλεσμα η απάντηση στο ερώτημα "ποιος κυβερνά αυτή την πόλη" να είναι δύσκολο να απαντηθεί.

Συνοψίζοντας, οι μεταρρυθμίσεις στην Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση, προκειμένου να μπορέσει να ανταποκριθεί στις προκλήσεις της επόμενης δεκαετίας, απαιτούν ένα ολοκληρωμένο μεταρρυθμιστικό σχέδιο, που χρειάζεται ιδιαίτερα προσεκτικό σχεδιασμό, διάλογο και συνεργασία τόσο μεταξύ των Δήμων όσο και διαβαθμιδική συνεργασία.

Το ερώτημα που εύλογα τίθεται είναι :

Τι σχέση έχει η Ελληνική Τ.Α. με όλους αυτούς τους προβληματισμούς ;

Το παρακάτω Γράφημα καταδεικνύει την απόσταση που έχει να διανύσει η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση για να πλησιάσει το Ευρωπαϊκό κεκτημένο.

Είναι προφανές ότι αν θέλει να αμβλύνει τη διαφορά αυτή θα πρέπει να τρέξει με πολύ μεγαλύτερες ταχύτητες από ό,τι ο μέσος ευρωπαϊκός όρος.

Δυστυχώς, όπως προκύπτει και από τα παραπάνω, ο «Κλεισθένης» δεν μπόρεσε να απαντήσει στις σύγχρονες Ευρωπαϊκές προκλήσεις. Περιορίζοντας το ενδιαφέρον του στις εκλογικές διαδικασίες, έχασε ένα μεγάλο στοίχημα. Το στοίχημα όμως αυτό δεν μπορεί και δεν πρέπει να το χάσει η Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Για το λόγο αυτό η ΚΕΔΕ, διατυπώνει τη σημερινή ολοκληρωμένη πρόταση που εμπεριέχει θεσμικές-πολιτικές μεταρρυθμίσεις και ένα διαχειριστικό-οικονομικό πλαίσιο εφαρμογής τους, που θα οδηγήσουν την Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση στην τρίτη δεκαετία του εικοστού πρώτου αιώνα και θα την καταστήσουν ισχυρό μέλος της Ευρωπαϊκής Αυτοδιοικητικής οικογένειας.

5. ΟΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ ΚΑΙ Η ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Τα τελευταία χρόνια έχει ενταθεί η συζήτηση για τις μητροπολιτικές περιοχές. Τόσο η Ευρωπαϊκή Ένωση, όσο κυρίως ο ΟΟΣΑ, με μελέτες και αποφάσεις τους προσπαθούν να αναλύσουν, καθορίσουν και υποστηρίξουν στρατηγικές, πολιτικές και παρεμβάσεις σε μητροπολιτικό επίπεδο. Δυστυχώς,

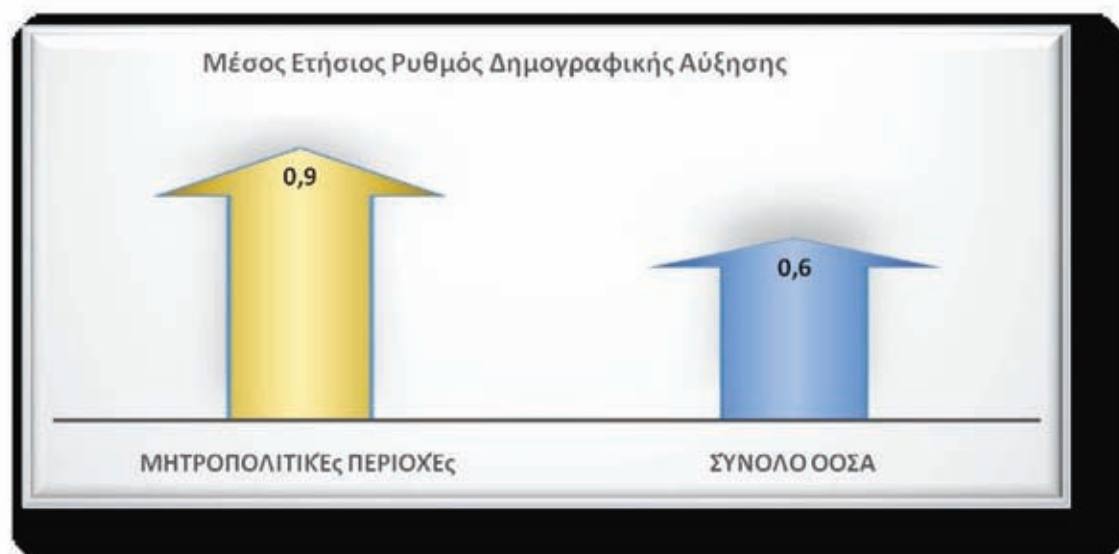
από όλη αυτή τη συζήτηση η χώρα μας ουσιαστικά απουσιάζει. Η απουσία αυτή ελλοχεύει μεγάλους κινδύνους όχι μόνο για την αναπτυξιακή υστέρηση των Ελληνικών μητροπολιτικών περιοχών, αλλά και της χώρας στο σύνολό της.

Όλο και περισσότερο οι οικονομικές–παραγωγικές διαδικασίες, υλοποιούνται με βάση τον διεθνή καταμερισμό της εργασίας. Ο έλεγχος της παραγωγής είναι συχνά αποσυνδεδεμένος από το χώρο της παραγωγής. Δεν είναι μόνον οι μεγάλες πολυεθνικές επιχειρήσεις και τα διεθνή οικονομικά κέντρα που δρουν σε παγκόσμια κλίμακα. Σημαντικά επιστημονικά, πολιτιστικά και τουριστικά κέντρα εστιάζουν την προσοχή τους και τις δραστηριότητές τους σε μία διεθνή, συχνά ακόμη και σε παγκόσμια, κλίμακα.

Όλες αυτές οι διαδικασίες διοργανώνονται και ενσωματώνονται σε παγκόσμια δίκτυα. Οι μητροπόλεις και οι μητροπολιτικές περιοχές αποτελούν κόμβους στο εσωτερικό αυτών των δικτύων και είναι κεντρικής σημασίας, στο πλαίσιο των διεθνών σχέσεων και επιρροών. Μέσα σε αυτές τις περιοχές, οι τοπικές και περιφερειακές λειτουργίες αλληλοεπιδρούν, σε διαπεριφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, αυξάνοντας τη σημασία τους.

Ο σημαντικός οικονομικός, κοινωνικός, αναπτυξιακός ρόλος των μητροπολιτικών περιοχών προκύπτει και από την ανάλυση διεθνών συγκριτικών δεικτών. Με την επιτάχυνση της αστικοποίησης έχει ενισχυθεί το ειδικό βάρος των μητροπολιτικών περιοχών. Η συντριπτική πλειοψηφία των κατοίκων των χωρών–μελών του ΟΟΣΑ ζει σε αστικές κυρίως περιοχές.

Στις 275 μητροπολιτικές περιοχές, σε χώρες του ΟΟΣΑ, κατοικεί περίπου το μισό του πληθυσμού τους. Η δημογραφική συγκέντρωση κυμαίνεται από 70% στην Ιαπωνία σε λιγότερο από 30% στη Δημοκρατία της Σλοβακίας. Ένας επιπλέον δείκτης της δυναμικότητας των μητροπολιτικών περιοχών είναι η δημογραφική τους αύξηση. Ο ετήσιος ρυθμός αύξησης του πληθυσμού στις μητροπολιτικές περιοχές ήταν, την περίοδο 2000–2012, 50% μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο δείκτη στο σύνολο των κρατών–μελών του ΟΟΣΑ.

Στο πλαίσιο του ΟΟΣΑ οι περισσότερες μητροπολιτικές περιφέρειες έχουν υψηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ, από ό,τι ο μέσος εθνικός όρος. Οι μητροπολιτικές περιοχές συμβάλουν κατά μέσο όρο σε πάνω από το μισό της συνολικής οικονομικής μεγέθυνσης του ΟΟΣΑ. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, τα σχετικά ποσοστά είναι χαμηλότερα, αλλά δεν παύουν να είναι σημαντικά. Οι μητροπολιτικές περιοχές τείνουν να είναι πλουσιότερες από ό,τι το υπόλοιπο της οικονομίας.

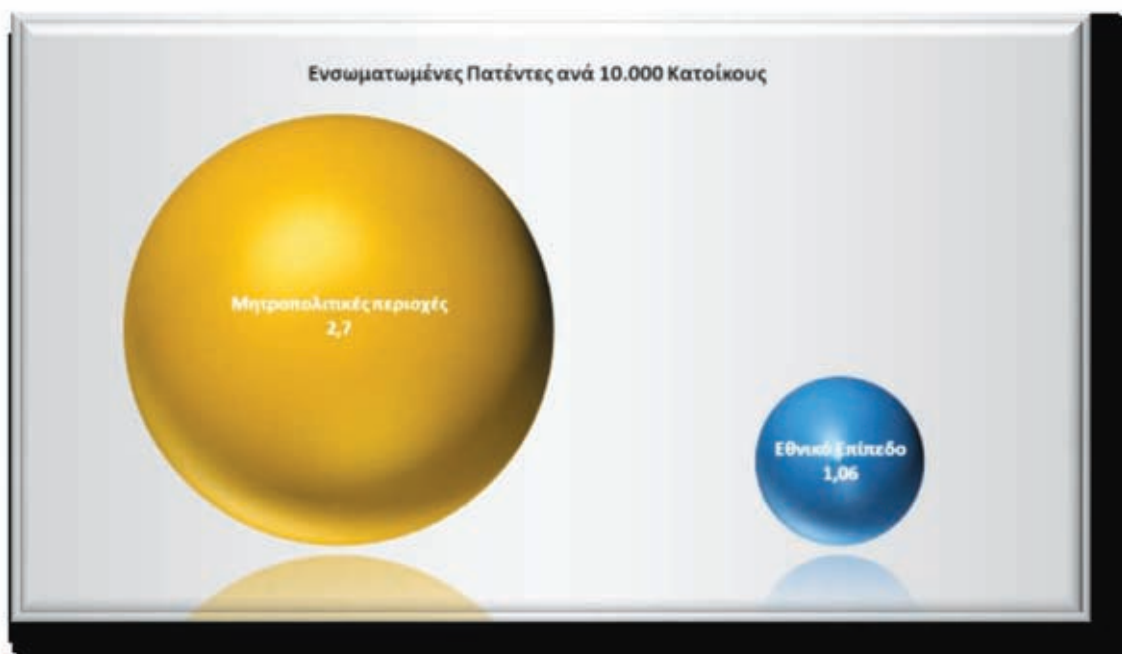

Σε συνολικό επίπεδο οι μητροπολιτικές περιοχές παρουσιάζουν επίσης δυναμικότερους ρυθμούς οικονομικής μεγέθυνσης.

Σημαντικός είναι ο ρόλος των μητροπολιτικών περιοχών και στην απασχόληση. Κατά μέσο όρο, το μισό της συνολικής απασχόλησης στις χώρες του ΟΟΣΑ δημιουργείται στις μητροπολιτικές περιοχές.

Οι μητροπολιτικές περιοχές τείνουν να είναι πιο παραγωγικές από τις άλλες περιφέρειες, εξαιτίας της μεγάλης αγοράς εργασίας (ιδιαίτερα ειδικευμένων εργαζομένων), της ποιότητας των υποδομών και των συνδέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων, παράγοντες που συνήθως αναφέρονται ως «πολεοδομικές παροχές».

Οι μητροπολιτικές περιοχές είναι στενά συνδεδεμένες με την ικανότητά τους να επικεντρωθούν σε δραστηριότητες Έρευνας και Ανάπτυξης (Ε&Α) και στην παραγωγή καινοτομίας. Περισσότερο από το 81% των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας του ΟΟΣΑ έχουν κατατεθεί από αιτούντες που βρίσκονται σε αστικές περιοχές.

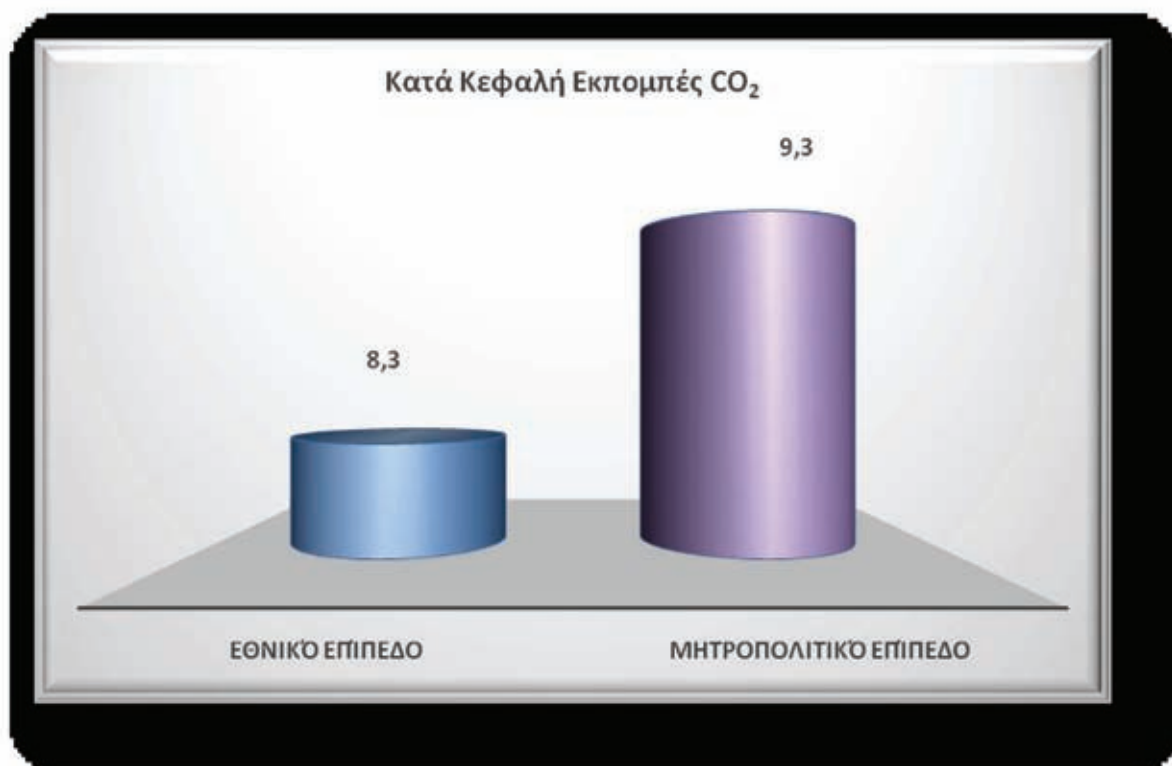
Οι μητροπολιτικές περιοχές δεν έχουν όμως μόνο πλεονεκτήματα. Τα προβλήματα του κοινωνικού αποκλεισμού και της φτώχειας στις περισσότερες χώρες του ΟΟΣΑ έχουν γίνει αστικά φαινόμενα.

Τα ζητήματα αυτά είναι εμφανή, όχι μόνο στις λιγότερο ανεπτυγμένες μητροπολιτικές περιοχές, όπως στην Πόλη του Μεξικού που το περίπου 50% του πληθυσμού είναι σε κατάσταση φτώχειας, αλλά και σε πόλεις που αντιμετώπισαν ισχυρή βιομηχανική αναδιάρθρωση (Ρότερνταμ, Λιλ, Ντιτρόιτ), καθώς και στα προάστια κάποιων από τις πλουσιότερες μητροπολιτικές περιοχές (Παρίσι, Λονδίνο, Νέα Υόρκη).

Ο κοινωνικός αποκλεισμός δεν λαμβάνει φυσικά την ίδια μορφή ή την ένταση σε κάθε πόλη, αλλά οι περισσότερες μητροπολιτικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων και των πλουσιότερων, έχουν θύλακες πληθυσμού με χαμηλό βιοτικό επίπεδο, οι οποίες βιώνουν κοινωνικά προβλήματα.

Ακόμα και στις πιο δυναμικές μητροπολιτικές περιοχές, υπάρχουν αυξανόμενες κοινωνικοοικονομικές ανισότητες μεταξύ των ανθρώπων με υψηλό εισόδημα που εργάζονται σε υψηλής προστιθέμενης αξίας υπηρεσίες και όσων ασχολούνται με την εξυπηρέτησή τους, πολύ δε περισσότερο με εκείνους που δεν έχουν βρει θέσεις εργασίας.

Παράλληλα, στις μητροπολιτικές περιοχές εντοπίζονται ιδιαίτερα περιβαλλοντικά προβλήματα με αποκορύφωμα να θεωρούνται μεγάλοι καταναλωτές ενέργειας και παραγωγοί εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Οι μητροπολιτικές περιοχές, στην προσπάθεια να ανταπεξέλθουν στις διεθνείς προκλήσεις και ανταγωνισμό, αλλάζουν συνεχώς τη χωρική τους οργάνωση με τρόπο ώστε να αντανακλά την εξέλιξη της οικονομίας και της κοινωνίας.

Δυστυχώς, ο «Καλλικράτης» υπήρξε πολύ άτολμος ενώ ο «Κλεισθένης» δεν ασχολήθηκε καθόλου μαζί τους. Ο αποτελεσματικός σχεδιασμός, διοίκηση και διαχείριση των μητροπολιτικών περιοχών αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα που θα επηρεάσει τόσο την ποιότητα ζωής μεγάλου ποσοστού Ελλήνων πολιτών όσο και την αναβάθμιση της ανταγωνιστικότητας της χώρας.

Η διοίκηση μιας μητροπολιτικής περιοχής απαιτεί τη συστημική συνεργασία όλων των διοικητικών επιπέδων, δηλαδή την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση, η οποία στις μητροπολιτικές περιοχές, όπως είναι στη χώρα μας το Λεκανοπέδιο της Αθήνας και ευρύτερα η Αττική, καθώς και η Θεσσαλονίκη, αποκτά τα χαρακτηριστικά της Μητροπολιτικής Διακυβέρνησης.

Σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, σε μια μητροπολιτική περιοχή υπάρχει ένας ενιαίος μητροπολιτικός φορέας που συγκεντρώνει όλες τις αρμοδιότητες της πρωτοβάθμιας και της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Στην Ελλάδα το Σύνταγμά μας δεν προβλέπει αυτή τη δυνατότητα και επομένως στην επόμενη τροποποίησή του, εάν θέλουμε ενιαίο μητροπολιτικό φορέα, αυτό πρέπει να προβλεφθεί ρητά στο Σύνταγμα. Μέχρι τότε, απαιτείται η συστημική διαβαθμιδική συνεργασία της δευτεροβάθμιας και της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

6. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΣΤΗ ΝΕΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟ – ΕΣΠΑ 2021–2027

Η στρατηγική της νέας προγραμματικής περιόδου έχει αρκετές διαφορές με τη στρατηγική του τρέχοντος ΕΣΠΑ. Ο εκσυγχρονισμός της πολιτικής συνοχής, που καλύπτει το μεγαλύτερο ποσοστό των χρηματοδοτήσεων, περιλαμβάνεται ουσιαστικά στο τρίπτυχο : απλούστευση διαδικασιών, ευελιξία, αποτελεσματικότητα.

Το σημαντικότερο όμως στοιχείο για την Τ.Α., από το νέο πλαίσιο στρατηγικής της προγραμματικής περιόδου 2021–2027, είναι ότι η ενσωμάτωση της πολυετούς εμπειρίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σε συνδυασμό με τους τρεις παραπάνω στρατηγικούς στόχους, την οδήγησαν στο να προβλέπει αναβαθμισμένο τον ρόλο των τοπικών και περιφερειακών αρχών.

Σχετικά με τον προϋπολογισμό και κυρίως την κατανομή του στα κράτη-μέλη της Ε.Ε., τα νέα δεδομένα για τη χώρα μας είναι θετικά. Τα στατιστικά στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη για την κατηγοριοποίηση των περιφερειών προέρχονται από τα έτη 2014–2015–2016, δηλαδή από το απόγειο της κρίσης, με αποτέλεσμα οι Ελληνικές περιφέρειες να συμμετέχουν με μεγαλύτερα ποσοστά χρηματοδοτήσεων στη νέα προγραμματική περίοδο, από ό,τι στην προηγούμενη.

Κατά Κεφαλή Περιφερειακό ΑΕΠ Μέσος όρος 2014–2015–2016

Με προϋπολογισμό ύψους 331 δισ. ευρώ, για την επόμενη προγραμματική περίοδο 2021–2027, η Ε.Ε. αναμένει ότι η μελλοντική πολιτική συνοχής θα διαθέτει την επενδυτική ισχύ για να περιορίσει εάν όχι να γεφυρώσει, τις δια- και ενδο-περιφερειακές ανισότητες.

Η νέα πολιτική συνοχής της Ε.Ε. επιδιώκει να προσαρμόσει τις παρεμβάσεις της στις περιφερειακές και τοπικές ανάγκες. Να κατευθύνει τους πόρους, όπου είναι περισσότερο αναγκαίοι και να στηρίξει αναπτυξιακές στρατηγικές που διαχειρίζονται οι

τοπικές αρχές. Κεντρικός στόχος της είναι η νέα πολιτική συνοχής να υποστηρίξει μια Ευρώπη που προσεγγίζει περισσότερο τους πολίτες της. Για το λόγο αυτό η Ε.Ε. προτείνει τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής συνοχής, ώστε να επιταχυνθεί η οικονομική και η κοινωνική σύγκλιση.

Οι στρατηγικοί στόχοι της Ε.Ε. για την προγραμματική περίοδο 2021–2027 συνοψίζονται στους τρεις παρακάτω άξονες:

- Σημαντική μείωση της περιττής διοικητικής επιβάρυνσης για τους δικαιούχους και τους φορείς διαχείρισης.
- Αύξηση της ευελιξίας για την προσαρμογή των στόχων και των πόρων των προγραμμάτων, λαμβάνοντας υπόψη τις αλλαγές των περιστάσεων.
- Καλύτερη ευθυγράμμιση των προγραμμάτων με τις προτεραιότητες της Ε.Ε. και αύξηση της αποτελεσματικότητάς τους.

Η εξειδίκευση της παραπάνω στρατηγικής οδήγησε στη διατύπωση πέντε (5) θεματικών στόχων. Υπενθυμίζεται ότι την προγραμματική περίοδο 2014–2020 οι αντίστοιχοι θεματικοί στόχοι είναι έντεκα (11). Η πολιτική μείωσης, απλούστευσης και σαφήνειας οδήγησε στους παρακάτω στόχους πολιτικής :

1. Μια εξυπνότερη Ευρώπη—καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός.
2. Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.
3. Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη—κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ.
4. Μια πιο κοινωνική Ευρώπη—υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων.
5. Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της—βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.

Παρατηρούμε ότι σε όλους τους νέους θεματικούς στόχους υπάρχει ενδιαφέρον για την Τ.Α. Η εξειδίκευσή τους μάλιστα, όσο έχει προχωρήσει αυτή την εποχή, δημιουργεί ή αναμένεται να δημιουργήσει, ευκαιρίες για τους Δήμους.

Η ευρωπαϊκή εμπειρία οδηγεί στην αποκέντρωση. Για παράδειγμα η μεταναστευτική και προσφυγική κρίση του 2015, όπως και οι όλο και συχνότερες φυσικές καταστροφές, κατέδειξαν ότι οι κανόνες για την πολιτική συνοχής θα πρέπει να επιτρέπουν την ταχύτερη και πιο αποτελεσματική απόκριση σε απρόβλεπτα γεγονότα. Για το λόγο αυτό ανατίθεται ένας σημαντικός ρόλος στην πλησιέστερη στον πολίτη εξουσία.

Το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης, μαζί με τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής, μπορεί να χρηματοδοτεί τοπικές στρατηγικές για την ένταξη των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο. Το Ταμείο Ασύλου και Μετανάστευσης πιο συγκεκριμένα θα εστιάζεται στις βραχυπρόθεσμες ανάγκες κατά την άφιξη (για παράδειγμα, υποδοχή και υγειονομική περίθαλψη), ενώ τα κονδύλια της

πολιτικής συνοχής θα στηρίζουν τη μακροπρόθεσμη κοινωνική και επαγγελματική ένταξη.

Αυτός όμως ο θεματικός στόχος, που αποτελεί το ξεκάθαρο «γήπεδο» της Τ.Α. είναι ο **πέμπτος (5^{ος}) στόχος**.

Σύμφωνα με τον 5^ο στόχο της νέας πολιτικής συνοχής, «*μία Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της*», η Ε.Ε. θα υποστηρίζει περαιτέρω στρατηγικές ανάπτυξης, υπό τοπική καθοδήγηση, στο επίπεδο που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες.

Πολλές από τις μεγάλες προκλήσεις της επόμενης δεκαετίας θα πρέπει να αντιμετωπιστούν στο πλαίσιο των πόλεων και των μητροπολιτικών περιοχών της Ευρώπης. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή προτείνει να ενισχυθεί περαιτέρω η αστική διάσταση της πολιτικής συνοχής. Το 6% του προϋπολογισμού του Ευρωπαϊκού Ταμείου Περιφερειακής Ανάπτυξης θα διατεθεί για επενδύσεις στη βιώσιμη αστική ανάπτυξη σε εθνικό επίπεδο.

Επιπλέον, την προγραμματική περίοδο 2021-2027 δημιουργείται η ευρωπαϊκή αστική πρωτοβουλία, ένα νέο «εργαλείο» συνεργασίας μεταξύ πόλων καινοτομίας και δημιουργίας ικανοτήτων σε όλο το φάσμα των θεματικών προτεραιοτήτων του αστικού θεματολογίου της Ε.Ε. (μεταξύ άλλων, ενσωμάτωση των μεταναστών, στέγαση, ποιότητα του ατμοσφαιρικού αέρα, αστική φτώχεια ή ενεργειακή μετάβαση).

Όλα τα παραπάνω μας οδηγούν στο συμπέρασμα ότι το πλαίσιο της νέας προγραμματικής περιόδου παρέχει τη δυνατότητα περαιτέρω αξιοποίησής του, από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η αξιοποίηση αυτή είναι προφανές ότι δεν θα γίνει αυτόματα. Χρειάζεται συγκεκριμένη προετοιμασία, σχεδιασμό και παρέμβαση από την Τοπική Αυτοδιοίκηση, την ΚΕΔΕ και κάθε Δήμο της χώρας ξεχωριστά.

Είναι πολύ ενδιαφέρον ότι η αναπτυξιακή στρατηγική της ΚΕΔΕ και της Ελληνικής Τ.Α. δικαιώνεται σε Ευρωπαϊκό θεσμικό και επιχειρησιακό επίπεδο. Υπενθυμίζεται ο σταθερός στόχος της ΚΕΔΕ για τη δημιουργία Ειδικού Επιχειρησιακού Προγράμματος, στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ, για τους Δήμους. Ας ελπίσουμε ότι κάποιο μήνυμα θα φτάσει και στα αυτιά των εγχώριων υποστηρικτών του συγκεντρωτισμού.

7. ΟΙ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ

7.1. Επανα-οριοθέτηση Αρμοδιοτήτων – Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση

Προκειμένου να αναβαθμιστεί ο ρόλος και οι σχέσεις των Δήμων και των Περιφερειών στο πολιτικό και διοικητικό σύστημα της χώρας μας είναι απαραίτητο να εισάγουμε στον προβληματισμό μας την έννοια των **δημόσιων πολιτικών** (public policies) και τις επιμέρους λειτουργίες του προγραμματισμού και της υλοποίησης αυτών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.

Παράλληλα είναι αναγκαία η συλλειτουργία των επιπέδων της Δημόσιας Διοίκησης (public administration) για την άσκηση της δημόσιας διοίκησης (public management), που μας οδηγεί στην έννοια της **Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης**, με αξιοποίηση και των «σχεσιακών εργαλείων», δηλαδή των θεσμών που οργανώνουν τις σχέσεις τους και διασφαλίζουν τη συλλειτουργία τους ως του ενιαίου διοικητικού συστήματος της χώρας.

Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση (multilevel governance) σημαίνει ότι για να ασκηθεί μια συντρέχουσα αρμοδιότητα τομεακής δημόσιας πολιτικής απαιτείται η κατανομή σε περισσότερα επίπεδα της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης των επιμέρους λειτουργιών της (σχεδιασμός, εξειδίκευση, διασφάλιση των προϋποθέσεων και των υλικών και άυλων πόρων, εφαρμογή, παρακολούθηση, εποπτεία και αξιολόγηση της εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής) και η συνεργασία των επιπέδων αυτών.

Οι θεμελιώδεις αρχές των βασικών διαδικασιών εφαρμογής της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης στην Ευρώπη, σύμφωνα με τη σχετική απόφαση της Επιτροπής των Περιφερειών της Ε.Ε. (2014), είναι οι ακόλουθες:

- Ανάπτυξη μιας διαφανούς, ανοιχτής και πλήρως συμμετοχικής διαδικασίας χάραξης των πολιτικών.
- Προώθηση της συμμετοχής και της εταιρικής σχέσης των άμεσα αρμόδιων δημόσιων και ιδιωτικών φορέων καθ' όλη τη διαδικασία χάραξης των πολιτικών, μεταξύ άλλων μέσω των κατάλληλων ψηφιακών εργαλείων, με ταυτόχρονο σεβασμό των δικαιωμάτων όλων των θεσμικών φορέων.
- Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και της συνοχής των πολιτικών και προώθηση των δημοσιονομικών συνεργειών μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης.
- Τήρηση της επικουρικότητας και της αναλογικότητας κατά την χάραξη των πολιτικών.
- Εξασφάλιση της μέγιστης προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης.

Η προώθηση της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης προϋποθέτει την αξιολόγηση και την επανα-οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των τριών επιπέδων της Δημόσιας Διοίκησης κατά τομέα δημόσιας πολιτικής (ή κατά λειτουργική περιοχή) και τη συστημική συνεργασία των επιπέδων αυτών.

Η Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση αφορά καταρχήν τη συμμετοχή της δευτεροβάθμιας και της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο σχεδιασμό και την άσκηση των επιτελικών λειτουργιών και ιδιαίτερα :

1. του αναπτυξιακού προγραμματισμού, δηλαδή του προγραμματισμού της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής ανάπτυξης,
2. του χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού και
3. του επιχειρησιακού σχεδιασμού.

Στη συνέχεια, αφορά (ενδεικτικά) και τις ακόλουθες λειτουργικές περιοχές :

- Αδειοδότηση επαγγελματικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας.
- Αδειοδότηση των έργων και επενδύσεων περιφερειακής και τοπικής σημασίας (με βάση εγκεκριμένα χωροταξικά και πολεοδομικά σχέδια).
- Παρακολούθηση της κατάστασης του περιβάλλοντος και εφαρμογή του κανονιστικού πλαισίου προστασίας του περιβάλλοντος (έδαφος, αέρας, θάλασσα).
- Διαχείριση των υδάτων.
- Διαχείριση των στερεών και των υγρών αποβλήτων.
- Διαχείριση των κινδύνων από φυσικές και τεχνολογικές καταστροφές – Πολιτική προστασία.
- Ανάδειξη των πολιτιστικών πόρων.
- Διοίκηση της ενδοπεριφερειακής συγκοινωνίας.
- Παρακολούθηση της λειτουργίας και συντήρηση των συγκοινωνιακών έργων περιφερειακής και τοπικής σημασίας.
- Διαχείριση των δημόσιων ακινήτων και υποδομών περιφερειακής και τοπικής σημασίας, των πάρκων και των ορεινών όγκων.
- Διαχείριση των μαρινών και των παράκτιων εγκαταστάσεων.

Σε κάθε λειτουργική περιοχή πρέπει να πραγματοποιείται η καταγραφή και αξιολόγηση της υπάρχουσας κατάστασης, σε συνεργασία με το αντίστοιχο Υπουργείο, ως προς την άσκηση της κατά τομέα δημόσιας πολιτικής και ιδιαίτερα όσον αφορά την κατανομή των αρμοδιοτήτων στα τρία επίπεδα της Δημόσιας Διοίκησης (Κεντρική Διοίκηση – Περιφέρειες – Δήμοι) και των συστημικών και λειτουργικών σχέσεων μεταξύ των επιπέδων αυτών.

Σύμφωνα με την αξιολόγηση αυτή και με βάση σχετική εξουσιοδοτική διάταξη προτείνουμε :

- με Προεδρικό Διάταγμα (Π.Δ.) να κωδικοποιηθούν και να επανα-οριοθετηθούν οι αρμοδιότητες και να επαναπροσδιοριστούν οι συστημικές σχέσεις τους,
- με Πρόγραμμα Εφαρμογής του Π.Δ. να απλοποιηθούν οι σχετικές λειτουργίες και διαδικασίες, να διασφαλιστεί η διαλειτουργικότητα των πληροφοριακών συστημάτων τόσο σε κάθετο επίπεδο (κατά τομέα δημόσιας πολιτικής), όσο και σε οριζόντιο επίπεδο (κατά επίπεδο της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης), καθώς και η διαλειτουργικότητα με τις βάσεις δεδομένων που λειτουργούν σε εθνικό επίπεδο. Επίσης, να υποστηριχθούν όλοι οι φορείς της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης στο νέο ρόλο που αναλαμβάνουν.

Η επανα-οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων των τριών επιπέδων της Δημόσιας Διοίκησης πρέπει να γίνει με βάση τις αρχές και τους στόχους που ήδη

αναφέρθηκαν, με έμφαση στις αρχές της επικουρικότητας και της εγγύτητας παροχής των υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις και με κατεύθυνση τη μεγαλύτερη δυνατή αποκέντρωση αρμοδιοτήτων και λειτουργιών, εξαντλώντας τα σχετικά όρια του Συντάγματος (ή ακόμη προτείνοντας και πρόνοιες για την αναθεώρηση του Συντάγματος) και της αντίστοιχης νομολογίας. Το Πρόγραμμα Εφαρμογής παρέχει στους πλέον αδύνατους φορείς της Αυτοδιοίκησης τους πόρους ή/και τη διοικητική υποστήριξη που απαιτείται για να ανταποκριθούν στις πρόσθετες αρμοδιότητες και ευθύνες.

Η επανα-οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων πρέπει να λάβει υπόψη τη συνταγματική επιταγή, σύμφωνα με την οποία :

«Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την Τοπική Αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων» (Άρθρο 102, παράγρ. 5 του Συντάγματος).

Η Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση μπορεί να οδηγήσει στην ενοποίηση των λειτουργιών της Δημόσιας Διοίκησης με τελικό στόχο :

Μια ολοκληρωμένη Ψηφιακή Διοίκηση «χωρίς εσωτερικά σύνορα» και με απόληξή της τα Κέντρα Εξυπηρέτησης των Πολιτών (Κ.Ε.Π.).

Επίσης, είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι η ανάπτυξη και η εμπέδωση των νέων ρόλων και των συστημικών σχέσεων δεν «θεσμοποιείται» όταν νομοθετείται. Δεν αρκούν το κανονιστικό πλαίσιο και οι κάθε μορφής υλικοί πόροι για την εφαρμογή του. Χρειάζεται η πολιτική βούληση για την αλλαγή της κουλτούρας που διέπει σήμερα το πολιτικό και το διοικητικό σύστημά μας και η βήμα-με-βήμα κατοχύρωση της αλλαγής με πολιτικά μέσα και μεσοπρόθεσμο επιχειρησιακό σχέδιο, που θα διασφαλίσουν και τη σταδιακή κοινωνική καταξίωσή τους.

Τέλος, είναι αναγκαίο να υπογραμμιστεί ότι η ΚΕΔΕ, από το Συνέδριο του Βόλου (Οκτώβριος 2016), έχει υπογραμμίσει ότι :

«Η επανα-οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων μεταξύ των επιπέδων της Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης, με κατεύθυνση κυρίως την εγγύτητα παροχής των υπηρεσιών στους πολίτες, προϋποθέτει τη συστηματική συνεργασία του Υπουργείου Εσωτερικών με όλα τα συναρμόδια Υπουργεία και τα συλλογικά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης».

Η Κυβέρνηση περιέλαβε στο Ν.4555/2018 («Κλεισθένης») το άρθρο 211 «Διαδικασία και χρονοδιάγραμμα ανακαθορισμού της κατανομής αρμοδιοτήτων και διαδικασιών κεντρικής διοίκησης – αποκεντρωμένων διοικήσεων – τοπικής αυτοδιοίκησης». Εκτιμούμε ότι οι εν λόγω διατάξεις μπορούν να προωθήσουν την Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση, με την προϋπόθεση ότι δεν θα καταλήξουν πάλι σε μια «νομικίστικη» μεταφορά αρμοδιοτήτων, χωρίς να συνοδεύονται από τους αναγκαίους ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους και την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή, αλλά θα κατοχυρώνουν συστημικά και

επιχειρησιακά το ρόλο των Περιφερειών και των Δήμων σε κάθε δημόσια πολιτική, με αξιοποίηση και των Ολοκληρωμένων Πληροφοριακών Συστημάτων (Ο.Π.Σ.).

7.2. Μεταφορά «πακέτων» Αρμοδιοτήτων και Συγκροτημένων Δομών στους Δήμους

Προτείνουμε τη μεταφορά «πακέτων» αρμοδιοτήτων στους Δήμους, όπως :

- Η αδειοδότηση και ο έλεγχος της λειτουργίας όλων των νομικών προσώπων του τομέα της κοινωνικής πρόνοιας του δημόσιου τομέα, του ιδιωτικού τομέα και του κοινωνικού τομέα.
- Η αδειοδότηση της άσκησης του επαγγέλματος όλων των φυσικών προσώπων-επαγγελματιών του τομέα της κοινωνικής πρόνοιας και ο έλεγχος της εφαρμογής των όρων της χορηγηθείσας άδειας.
- Η χωροθέτηση, η αδειοδότηση και ο έλεγχος της λειτουργίας των λαϊκών αγορών.

Παράλληλα θεωρούμε απολύτως αναγκαίο να εκδοθούν άμεσα το Προεδρικό Διάταγμα και οι Υπουργικές Αποφάσεις που προβλέπονται στα άρθρα 95 και 206 του Ν. 3852/2010, ώστε να υλοποιηθούν οι διατάξεις το Νόμου που προέβλεπαν τη μεταβίβαση (από 01.01.2013) των συγκεκριμένων αρμοδιοτήτων που αναφέρονται στα εν λόγω άρθρα.

Είναι αυτονόητο ότι η μεταφορά αρμοδιοτήτων από την Κεντρική και την Αποκεντρωμένη Διοίκηση στην Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να συνοδεύεται από τους αντίστοιχους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους και τη σχετική υλικοτεχνική υποδομή.

Επίσης προτείνουμε: α) την επανασυγκρότηση της Δημοτικής Αστυνομίας (με τις αρμοδιότητες που είχε, με εκπαιδευμένο προσωπικό, με τους αντίστοιχους οικονομικούς πόρους και με τεχνικά μέσα) και β) την αναθεώρηση του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου της διαχείρισης του δικαιώματος των ΟΤΑ για απλή χρήση αιγιαλού και παραλίας, με στόχο την προστασία του παράκτιου περιβάλλοντος και της ταυτόχρονης ενίσχυσης των ΟΤΑ και της τοπικής ανάπτυξης.

Παράλληλα, **προτείνουμε τη διοικητική μεταφορά στην Τοπική Αυτοδιοίκηση όλων των αποκεντρωμένων υπηρεσιών της Κεντρικής και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης που είναι χωροθετημένες σε περιφερειακό ή δημοτικό επίπεδο, στην αντίστοιχη Περιφέρεια ή το Δήμο**, είτε οι αρμοδιότητές τους αφορούν «τοπική υπόθεση», είτε αφορούν «αποστολή του κράτους» (οπότε θα ασκούνται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση κατ' εκχώρηση εξουσίας από την Κεντρική Διοίκηση).

Με τον τρόπο αυτό, η αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων συνοδεύεται από τους αντίστοιχους πόρους, διότι διασφαλίζεται η συνολική υπαγωγή των μεταφερόμενων υπηρεσιών στην πολιτική διεύθυνση της πρωτοβάθμιας ή της δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με το σύνολο των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και της υλικοτεχνικής υποδομής τους, χωρίς να χρειαστεί η χωρική μετακίνηση του προσωπικού και της υποδομής αυτών.

Ενδεικτικά, οι κρατικές δομές που προτείνουμε να μεταφερθούν διοικητικά στην πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, είναι οι ακόλουθες :

1. τα Κοινωνικά Ιδρύματα
2. τα Νηπιαγωγεία
3. τα Γραφεία του ΟΑΕΔ.
4. οι Δομές πρόληψης και οι Δομές πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, περιλαμβανομένων των Κέντρων Υγείας (ιδίως των αστικού τύπου), πλην του υγειονομικού προσωπικού τους.

7.3. Μεταφορά των ακινήτων του Δημοσίου στους Δήμους

Προτείνουμε τη μεταφορά, με ενιαία και συνολική διάταξη νόμου, των ακινήτων του Δημοσίου που δεν έχουν περιέλθει στο ΤΑΙΠΕΔ, στους αντίστοιχους Δήμους (όπως είναι τα στρατόπεδα στον αστικό ιστό τα οποία δεν λειτουργούν).

Για την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας και των ακινήτων που θα περιέλθουν στους Δήμους, προτείνουμε τη δημιουργία ενός σύγχρονου και ευέλικτου θεσμικού πλαισίου για την αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας των ΟΤΑ με εξειδίκευση των εργαλείων συνεργασίας δημόσιου – ιδιωτικού τομέα και την ενεργοποίηση και διεύρυνση του Προγράμματος ΥΠΕΣ– ΚΕΔΕ– ΕΕΤΑΑ, που αφορά στην επιστημονική και τεχνική υποστήριξη των Δήμων.

Για τη χρηματοδότηση της προετοιμασίας που απαιτείται για την προτεινόμενη αξιοποίηση (εκπόνηση μελετών, αδειοδοτήσεις, προκηρύξεις, διαγωνισμοί κλπ), προτείνουμε να χρησιμοποιηθεί το σχετικό ποσό του ΤΠ&Δ και πόροι του Προγράμματος «Φιλόδημος».

7.4. Η Διαβαθμιδική Συνεργασία Περιφερειών – Δήμων

Σύμφωνα με το Σύνταγμα, δεν υπάρχουν σχέσεις εποπτείας μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Επίσης, σύμφωνα με το άρθρο 4 του νόμου 3852/2010 («Καλλικράτης») «Μεταξύ των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν υφίστανται σχέσεις ελέγχου και ιεραρχίας, αλλά συνεργασίας και συναλληλίας, οι οποίες αναπτύσσονται βάσει του νόμου, κοινών συμφωνιών, καθώς και με το συντονισμό κοινών δράσεων».

Παράλληλα, στο πλαίσιο της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης, είναι αναγκαία η θεσμοθέτηση της συνεργασίας των δυο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, δηλαδή η Διαβαθμιδική Συνεργασία μεταξύ των Περιφερειών και των Δήμων, που αποτελεί πλέον προϋπόθεση και για τη διεύρυνση και κατοχύρωση του ρόλου τους στο Πολιτειακό σύστημα της χώρας και ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την προώθηση της περιφερειακής και της τοπικής ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής και την παροχή των υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Επιπλέον, ο νόμος 4336/14.08.2015(3^ο μνημόνιο) ορίζει ότι ένα από τα βασικά παραδοτέα των μεταρρυθμίσεων «θα πρέπει να είναι μια σημαντική αναβάθμιση του ρόλου της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε αμφότερα τα επίπεδα».

Τα **σχεσιακά εργαλεία** για την υποστήριξη της Διαβαθμιδικής Συνεργασίας και της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης είναι οι συμβασιακοί θεσμοί, οι θεσμοί διαδημοτικής, διαπεριφερειακής και διαβαθμιδικής συνεργασίας και οι θεσμοί ενημέρωσης και συμμετοχής των πολιτών.

Η υπάρχουσα νομοθεσία προβλέπει τα ακόλουθα «σχεσιακά εργαλεία» υποστήριξης της Διαβαθμιδικής Συνεργασίας και της Πολυεπίπεδης Διακυβέρνησης :

- ❖ Προγραμματικές Συμβάσεις,
- ❖ Συμβάσεις Συνεργασίας Φορέων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
- ❖ Συμβάσεις Διαδημοτικής ή Διαβαθμιδικής Συνεργασίας,
- ❖ Σύνδεσμοι Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Διαβαθμιδικοί Σύνδεσμοι Δήμων και Περιφερειών,
- ❖ Περιφερειακές Επιτροπές Αναπτυξιακού Σχεδιασμού ΕΣΠΑ,
- ❖ Δημοτικές και Περιφερειακές Επιτροπές Διαβούλευσης,
- ❖ Δίκτυα Δήμων και Περιφερειών.

Ορισμένες από τις παραπάνω νομοθετικές προβλέψεις χρειάζονται βελτίωση, με βάση την υπάρχουσα εμπειρία από την υλοποίησή τους (όπως είναι οι Επιτροπές Διαβούλευσης), αλλά κυρίως ένα πρόγραμμα υποστήριξης της εφαρμογής τους.

Επίσης, θα χρειαστεί η νομοθέτηση μικτών συλλογικών οργάνων περιφερειακής ανάπτυξης σε περιφερειακό επίπεδο και σε εθνικό επίπεδο, τα οποία μπορούν να συμβάλλουν, γενικότερα, στον προγραμματισμό και την υλοποίηση των δημόσιων πολιτικών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και στον επαναπροσδιορισμό των ρόλων Κεντρικής Διοίκησης – Περιφερειών – Δήμων. Για το λόγο αυτό είναι αναγκαία τα ακόλουθα:

- η θεσμοθέτηση οργάνων συνεργασίας των δυο βαθμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (κοινού οργάνου Περιφέρειας–Περιφερειακής Ένωσης Δήμων και Εθνικού Συμβουλίου Περιφερειών και Δήμων),

- η συγκρότηση κοινής επιτροπής ΥΠΕΣ–ΕΝΠΕ–ΚΕΔΕ για την αξιολόγηση της εφαρμογής του «Καλλικράτη» και την εκπόνηση ενός ενιαίου Κώδικα Περιφερειών και Δήμων,
- η υπογραφή ενός Πρωτοκόλλου Συνεργασίας ΕΝΠΕ–ΚΕΔΕ, που θα προβλέπει τη συστηματική συνεργασία των δυο συλλογικών οργάνων,
- η εκπόνηση ενός Χάρτη Διαβαθμιδικής Συνεργασίας και ενός τριετούς Προγράμματος Δράσεων Διαβαθμιδικής Συνεργασίας ΕΝΠΕ–ΚΕΔΕ.

7.5. Η Διοικητική Αυτοτέλεια, η Εποπτεία και ο Έλεγχος των ΟΤΑ

Ο «Ευρωπαϊκός Χάρτης Τοπικής Αυτονομίας» περιέχει τις ακόλουθες κατευθύνσεις για την κατοχύρωση της διοικητικής αυτοτέλει των ΟΤΑ :

«Οι αρμοδιότητες που ανατίθενται στους ΟΤΑ πρέπει κανονικά να είναι πλήρεις και απόλυτες. Δεν μπορούν να τίθενται εν αμφιβόλω ή να περιορίζονται από άλλη αρχή, κεντρική ή περιφερειακή, παρά μόνο στο πλαίσιο του νόμου.

Σε περίπτωση μεταβίβασης εξουσιών από κεντρική ή περιφερειακή αρχή, οι ΟΤΑ πρέπει να διαθέτουν, κατά το δυνατόν, ελευθερία να προσαρμόζουν την άσκηση των εν λόγω εξουσιών στις τοπικές συνθήκες.

Με την επιφύλαξη των δια νόμου θεσπιζόμενων γενικότερων διατάξεων, οι ΟΤΑ πρέπει να είναι σε θέση να καθορίζουν οι ίδιοι τις εσωτερικές διοικητικές δομές τις οποίες επιθυμούν να διαθέτουν, προκειμένου να τις προσαρμόζουν στις ειδικές ανάγκες τους και να διασφαλίζεται μια αποτελεσματική διαχείριση.

Ο κανονισμός υπηρεσιακής κατάστασης των ΟΤΑ πρέπει να επιτρέπει την πρόσληψη προσωπικού υψηλών προσόντων, με βάση τις αρχές της αξίας και της ικανότητας και για τον σκοπό αυτόν, πρέπει να παρέχει τις κατάλληλες συνθήκες κατάρτισης, αμοιβής και προοπτικών σταδιοδρομίας».

Το Ελληνικό Σύνταγμα στο άρθρο 102 κατοχυρώνει τη διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, δηλαδή των Δήμων και των Περιφερειών και αναθέτει στο Κράτος οριοθετημένη διοικητική εποπτεία, η οποία συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας, ο οποίος δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση των ΟΤΑ.

Όσον αφορά την εποπτεία, αυτή πρέπει να ασκείται από την Αυτοτελή Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ (όπως άλλωστε προέβλεπε ο Ν.3852/2010).

Σε ό,τι αφορά στον έλεγχο δαπανών για τους Δήμους, αυτός διενεργείται από το Ελεγκτικό Συνέδριο είτε προληπτικά, είτε κατασταλτικά και για τις Περιφέρειες από την Υπηρεσία Δημοσιονομικού Ελέγχου του Γενικού Λογιστηρίου του Κράτους.

Ο έλεγχος όμως αυτός δεν περιορίζεται στους παραπάνω ελεγκτικούς θεσμούς, αλλά ασκείται σωρεία ελέγχων στη διοικητική και οικονομική

λειτουργία των ΟΤΑ και από άλλους ελεγκτικούς μηχανισμούς, που έχουν γενική ή ειδική αρμοδιότητα, όπως:

Ο Γενικός Επιθεωρητής Δημόσιας Διοίκησης

Το Σώμα Επιθεωρητών Ελεγκτών Δημόσιας Διοίκησης

Οι Υπηρεσίες Ελέγχου στα καθ' ύλην αρμόδια Υπουργεία:

- ✓ Σώμα Επιθεωρητών – Ελεγκτών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
- ✓ Σώμα Επιθεωρητών Δημοσίων Έργων του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
- ✓ Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας που υπάγεται στο Υπουργείο Υγείας
- ✓ Σώμα Δίωξης Οικονομικού Εγκλήματος του Υπουργείου Οικονομικών
- ✓ Γενική Διεύθυνση Οικονομικής Επιθεώρησης του Υπουργείου Οικονομικών
- ✓ Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- ✓ Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος και Ενέργειας που υπάγεται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας !!

Οι ανωτέρω ελεγκτικοί μηχανισμοί έχουν αλληλοεπικάλυψη και δεν συντονίζονται, με αποτέλεσμα να δημιουργείται αβεβαιότητα και σημαντικό διοικητικό βάρος στη λειτουργία και τη διοίκηση των ΟΤΑ.

Κατά συνέπεια, οι σημερινοί εποπτικοί και ελεγκτικοί μηχανισμοί όχι μόνον δεν διασφαλίζουν την απρόσκοπτη λειτουργία των ΟΤΑ και τις βασικές αρχές της ελεύθερης δράσης τους στα πλαίσια της τοπικής αυτονομίας, αλλά αντιθέτως αποτελούν μοχλούς κυρώσεων και ποδηγέτησης του θεσμού.

Η αύξησή τους όχι μόνο δεν προστάτευσε το Δημόσιο Συμφέρον, αντιθέτως στοχοποιήθηκε η Αυτοδιοίκηση και κατέστη ανήμπορη αντικειμενικά να συμβάλλει αποτελεσματικά στη διαχείριση των τοπικών υποθέσεων.

Η εποπτεία επί των πράξεων των συλλογικών και μονομελών οργάνων πρέπει να περιορισθεί σε ένα μόνο διοικητικό έλεγχο νομιμότητας των πράξεών τους, όπως ορίζει το Σύνταγμα, και να απαγορεύεται ο έλεγχος σκοπιμότητας των πράξεων αυτών.

Επομένως, είναι αναγκαίο να συγκροτηθεί το συντομότερο δυνατό η Αυτοτελής Υπηρεσία ΟΤΑ, να στελεχωθεί με ικανό προσωπικό και να οργανωθεί με αξιοποίηση των σύγχρονων μεθόδων και τεχνολογιών, προκειμένου να έχει την αποκλειστική ευθύνη του ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των ΟΤΑ.

Οι Αυτοτελείς Υπηρεσίες ΟΤΑ πρέπει να έχουν διοικητική αυτοτέλεια και να μην επιλέγονται οι επικεφαλής τους από τον Υπουργό Εσωτερικών, διότι αυτό

οδηγεί στη χειραγώγηση του συστήματος εποπτείας των ΟΤΑ από τον εκάστοτε Υπουργό.

Παράλληλα με τον έλεγχο νομιμότητας, είναι απαραίτητη η σταδιακή εισαγωγή λειτουργιών **εσωτερικού ελέγχου** στις Περιφέρειες και τους Δήμους με ένα κοινά αποδεκτό κανονιστικό πλαίσιο (σε συνεννόηση με την ΕΝΠΕ και την ΚΕΔΕ) και ένα Πρόγραμμα συλλογικής υποστήριξης των Περιφερειών και των Δήμων για τη εφαρμογή του.

Ο εσωτερικός έλεγχος θα διασφαλίσει τη νομιμότητα και την αξιοπιστία της οικονομικής διαχείρισης, αλλά και την αποδοτική χρήση των πόρων και τη συνεχή βελτίωση των διαδικασιών διαχείρισης κινδύνων και γενικότερα της διακυβέρνησης της Αυτοδιοίκησης. Παράλληλα, θα μειώσει το διοικητικό βάρος των άνωθεν εξωτερικών ελέγχων και θα βοηθήσει ουσιαστικά τον κοινωνικό έλεγχο.

Υπογραμμίζουμε όμως ότι διαφωνούμε με τις προβλέψεις της εγκυκλίου με αρ. 44754/26-8-2018 του Υπουργείου Εσωτερικών, σχετικά με τον ρόλο που αναθέτει στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους. Κατά τη γνώμη μας απαιτείται ειδική δομή στο Υπουργείο Εσωτερικών που θα έχει την ευθύνη της εποπτείας, αλλά και της ουσιαστικής υποστήριξης των μονάδων εσωτερικού ελέγχου των Δήμων. Η οργάνωση των μονάδων αυτών πρέπει να αποτελέσει αντικείμενο του «Προγράμματος Οργάνωσης και Λειτουργικού Εκσυγχρονισμού των 13 Περιφερειών και των 325 Δήμων» (παράγρ. 9 του παρόντος).

7.6. Το Ανθρώπινο Δυναμικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Όπως ήδη αναφέρθηκε, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας, οι Δήμοι πρέπει να μπορούν να προσλαμβάνουν το προσωπικό τους και *«να τους παρέχουν τις κατάλληλες συνθήκες κατάρτισης, αμοιβής και προοπτικών σταδιοδρομίας»*.

Παράλληλα, είναι αναγκαία η επικαιροποίηση του «Κώδικα Κατάστασης Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων», ο οποίος πρέπει να ενσωματώσει και τις νέες ρυθμίσεις για την αξιολόγηση, την κινητικότητα, το βαθμολόγιο, τα περιγράμματα θέσεων και την επιλογή προϊσταμένων, με την προϋπόθεση της εξειδίκευσης και της προσαρμογής τους στις ιδιαιτερότητες των Δήμων.

Οι αναγκαίες προϋποθέσεις για τη βελτίωση των πολιτικών προσωπικού είναι οι εξής:

- Νέο σύστημα προγραμματισμού των ανθρώπινων πόρων για την έγκαιρη κάλυψη των κενών σε προσωπικό της Τοπικής Αυτοδιοίκησης με προτεραιότητα στο εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό.
- Αξιολόγηση των επιδόσεων των υπηρεσιών και των υπαλλήλων.

- Για οποιαδήποτε μετακίνηση υπαλλήλου από Δήμο, στο πλαίσιο του εφαρμοζόμενου συστήματος κινητικότητας, να απαιτείται προηγουμένως η σύμφωνη γνώμη του Δημάρχου.
- Μόνιμη διαδημοτική κινητικότητα για την Τοπική Αυτοδιοίκηση που θα στηρίζεται στο σύστημα προγραμματισμού των ανθρωπίνων πόρων των Δήμων.
- Νέοι σύγχρονοι Οργανισμοί Εσωτερικής Υπηρεσίας.
- Συνεχιζόμενη κατάρτιση των υπαλλήλων, όχι μόνο με σεμινάρια αλλά κυρίως με τηλε-εκπαίδευση και κατάρτιση κατά την εργασία τους (on the job training), συνδεδεμένη με τις προγραμματιζόμενες δράσεις διοικητικής μεταρρύθμισης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.
- Ειδικά για τις προσλήψεις προσωπικού στους μικρούς ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους πρέπει να προβλεφθεί γενναία αύξηση της μοριοδότησης της εντοπιότητας καθώς και οικονομικά κίνητρα.

7.7. Η Καταστατική Θέση των Αιρετών

Οι αιρετοί των ΟΤΑ (Δήμων και Περιφερειών) ανήκουν στο πολιτικό προσωπικό της Πολιτείας και δικαιούνται τη συνδρομή των όρων άσκησης του λειτουργήματός τους, ώστε να διευκολύνεται η ελευθερία δράσης και η πρωτοβουλία τους, τόσο σε επίπεδο λειτουργικό, όσο και σε νομικό και οικονομικό επίπεδο.

Σύμφωνα με τον «Ευρωπαϊκό Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας» *«Το καθεστώς των αιρετών εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης πρέπει να διασφαλίζει την ελεύθερη άσκηση της εντολής τους».*

Η ελεύθερη άσκηση της εντολής τους διασφαλίζεται μόνον όταν ο αιρετός έχει στη διάθεσή του όλα τα αναγκαία λειτουργικά και οικονομικά μέσα, έχει διευθετηθεί η επαγγελματική και η οικογενειακή του ζωή και τέλος όταν η Πολιτεία έχει διαμορφώσει ένα νομικό πλαίσιο προστασίας του κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Όταν δεν διασφαλίζονται οι προϋποθέσεις αυτές, ο αιρετός είναι ευάλωτος εν μέσω συγκρουόμενων συμφερόντων και περιορίζεται η ελευθερία του για την άσκηση της πολιτικής εντολής του.

Άλλωστε η θωράκιση της καταστατικής θέσης των αιρετών συνιστά κρίσιμη θεσμική προϋπόθεση για το εγχείρημα της προωθούμενης μεταρρύθμισης, με συνταγματικό έρεισμα και ευρωπαϊκή διάσταση.

Η ενδυνάμωση της καταστατικής θέσης των αιρετών μπορεί να μετεξελιχθεί σε καταστατική αυτοτέλεια, στο πλαίσιο των γενικών αρχών και κατευθύνσεων που χαράσσει ο νομοθέτης.

Αρχή της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ είναι να ισχύουν για όλους τους αιρετούς της Κεντρικής Διοίκησης και της Αυτοδιοίκησης οι ίδιοι κανόνες, όσον αφορά στα θέματα της καταστατικής θέσης, τα ασφαλιστικά, τα οικονομικά, τα

συνταξιοδοτικά, τα ποινικά κλπ. Έως ότου, όμως, η Πολιτεία αποδεχθεί και εφαρμόσει την παραπάνω αρχή, τα συλλογικά όργανα της Αυτοδιοίκησης (ΚΕΔΕ και ΕΝΠΕ) απαιτούν με ομόφωνες αποφάσεις τους την ενίσχυση της καταστατικής θέσης των αιρετών και την επαναρρύθμιση θεμάτων αστικής, ποινικής και πειθαρχικής ευθύνης για την αποφυγή της πολιτικής ομηρίας τους, καταθέτοντας τις παρακάτω ρεαλιστικές προτάσεις, που θα δώσουν στο πολιτικό προσωπικό της Αυτοδιοίκησης τη δυνατότητα να αφοσιωθεί στο έργο της Τοπικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης και της παροχής υπηρεσιών στους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

Συγκεκριμένα απαιτούν :

1. Κωδικοποίηση και οριστική επίλυση όλων των προβλημάτων της καταστατικής θέσης των αιρετών (μισθολογικό καθεστώς, ειδικές άδειες για την άσκηση των αρμοδιοτήτων τους, θωράκιση έναντι υπηρεσιακών μεταβολών για πολιτικούς λόγους, ασφαλιστικά, συνταξιοδοτικά και χορηγίες).
2. Άμεση επαναφορά της καταργηθείσας με το νόμο 4093/2012 χορηγίας των νέων αιρετών.
3. Επανεξέταση του καθεστώτος του νόμου 1608/1950 «περί αυξήσεως των ποινών για αδικήματα κατά του Δημοσίου ή ΝΠΔΔ». Με το νόμο αυτό προβλέπεται επιβολή αυστηρών ποινών για αδικήματα που διαπράττονται κατά του Δημοσίου και ΝΠΔΔ και είναι αναγκαία η επικαιροποίηση των διατάξεών του.
4. Επαναφορά της ιδιάζουσας δωσιδικίας, ώστε οι αιρετοί να δικάζονται σε πρώτο βαθμό από τα Εφετεία.
5. Τροποποίηση του άρθρου 236 του νόμου 3852/2010, ώστε να τίθενται σε αργία οι αιρετοί στην περίπτωση κακουργηματικών διώξεων μετά την Πρωτόδικη καταδικαστική απόφαση.
6. Επανεξέταση των ισχυουσών διατάξεων για τα κωλύματα και ασυμβίβαστα στη βάση της ισοτιμίας για όλους τους αιρετούς της Αυτοδιοίκησης και του Κοινοβουλίου σε συνδυασμό με την αποσαφήνιση της ειδικής άδειας των αιρετών, που θα πρέπει να ισχύουν για όλους ανεξαρτήτως επαγγέλματος.
7. Κατάργηση της διάταξης του άρθρου 20 του νόμου 4387/2016 αναφορικά με την περικοπή στο 100% της σύνταξης των συνταξιούχων-αιρετών (περιφερειάρχων, αντιπεριφερειάρχων, δημάρχων, αντιδημάρχων κ.λπ.), για όσο χρονικό διάστημα διατηρούν την ιδιότητα του αιρετού.
8. Νομοθετική ρύθμιση για την παροχή της δυνατότητας πρόσληψης γενικού γραμματέα σε όλους τους Δήμους.
9. Επαναφορά της διάταξης για τη δυνατότητα πρόσληψης ιδιαίτερου γραμματέα του δημάρχου, που καταργήθηκε με το Νόμο 4093/2012.

10. Επαναφορά της διάταξης για την αναγνώριση στους Δημάρχους, που είναι δημόσιοι υπάλληλοι, των ετών θητείας στην Τ.Α. ως προϋπηρεσίας για την υπαλληλική εξέλιξή τους.

Παράλληλα, προτείνονται τα ακόλουθα :

- Η σύσταση ενός μόνιμου Μηχανισμού Παρακολούθησης της Καταστατικής Θέσης των Αιρετών υπό τη μορφή του Παρατηρητηρίου.
- Η κατάρτιση Κώδικα Δεοντολογίας Αιρετών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης με πρόταση της ΚΕΔΕ και της ΕΝΠΕ.
- Επαρκείς υποστηρικτικοί μηχανισμοί για την άσκηση των καθηκόντων τους.

7.8. Οι συμβασιακοί θεσμοί

Υπάρχουν δύο βασικές κατηγορίες συμβασιακών θεσμών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης :

- (α) Οι θεσμοί που αφορούν αποκλειστικά στη ρύθμιση των συμβατικών σχέσεων μεταξύ των φορέων της Τ.Α. (α΄ και β΄ βαθμού) και των φορέων του Δημόσιου και του ευρύτερου Δημόσιου τομέα (προγραμματικές συμβάσεις άρθρου 100 του Ν.3852/2010, συμβάσεις συνεργασίας φορέων Τ.Α. του άρθρου 223 του Ν.3463/2006, συμβάσεις διαδημοτικής ή διαβαθμιδικής συνεργασίας του άρθρου 99 του Ν.3852/2010) και
- (β) Οι δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, μελετών, προμηθειών, έργων.

Από την πρώτη κατηγορία συμβάσεων έχει αξιοποιηθεί κυρίως ο θεσμός των προγραμματικών συμβάσεων. Έχει εκδοθεί σχετική νομολογία του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η οποία πρέπει να κωδικοποιηθεί ώστε να εξειδικευθεί το θεσμικό πλαίσιο των συμβάσεων αυτών. Επίσης κρίνεται αναγκαία η συνεχής καταγραφή και αξιολόγηση των υλοποιούμενων Προγραμματικών Συμβάσεων (ανεξαρτήτως προϋπολογισμού), ώστε να δημιουργηθεί ένας μηχανισμός παρακολούθησης, με στόχο τη σύνταξη προτάσεων βελτίωσης του θεσμού.

Οι λοιποί θεσμοί συνεργασίας των φορέων της Τ.Α., αν και η θεσμοθέτησή τους αποσκοπούσε στην επίλυση τεχνικών, διοικητικών και οικονομικών προβλημάτων των ΟΤΑ μέσα από μια κουλτούρα συνεργασίας, δεν αξιοποιήθηκαν όσο θα μπορούσε. Εκτιμάται ότι το θεσμικό πλαίσιο είναι επαρκές και δεν χρειάζεται βελτίωση ή συμπλήρωση επί του παρόντος, δεδομένου ότι δεν έχει υπάρξει αντίστοιχη νομολογία ή εμπειρία που να επιβάλλουν την τροποποίησή του. Αντίθετα κρίνεται αναγκαία η πολιτική υποστήριξη των θεσμών αυτών και η θέσπιση κινήτρων και τεχνικής υποστήριξης, έτσι ώστε να καταστεί δυνατή η άσκηση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ με την επίτευξη και οικονομικών κλίμακας.

Οι διαδικασίες ανάθεσης από τους Δήμους και τα νομικά πρόσωπα αυτών συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και υπηρεσιών διέπονται πλέον από το Νόμο 4412/2016. Η ΚΕΔΕ, με στόχο την αποτελεσματική εφαρμογή του Νόμου στην Τ.Α., έχει ζητήσει να ληφθεί υπ' όψιν η ιδιαιτερότητα των Δήμων (χωρίς φυσικά να δημιουργείται ένα παράλληλο θεσμικό πλαίσιο όπως π.χ. αποτελούσε ο ΕΚΠΟΤΑ).

8. ΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΩΝ ΟΤΑ

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, λόγω της δημοσιονομικής προσαρμογής, έχει υποστεί τις μεγαλύτερες μειώσεις από οποιονδήποτε άλλον φορέα της Γενικής Κυβέρνησης.

Οι μειώσεις των κρατικών επιχορηγήσεων (ΚΑΠ) προς τους Δήμους από το 2009 μέχρι το 2018 υπερέβησαν το 60%.

- Ειδικά η ΣΑΤΑ από 1.107 εκ. € το 2009 περιορίστηκε σε 180 εκ. € το 2018, με αποτέλεσμα όχι μόνο να μην υλοποιούνται τοπικές επενδύσεις αλλά να υπάρχει άμεσος κίνδυνος απαξίωσης αναπτυξιακών, κοινωνικών και πολεοδομικών υποδομών.
- Σημαντικοί πόροι των Δήμων έχουν μεταφερθεί τα τελευταία χρόνια στην Κεντρική Κυβέρνηση (φόρος ζύθου, πετρελαιοειδή, τέλη παραχωρησιούχων Δημοσίου κλπ).
- Δεν αποδίδονται στους Δήμους, παρά τις αντίθετες αποφάσεις του ΣτΕ, τα έσοδα που τους αναλογούν από το «Πράσινο Ταμείο», με τα οποία έπρεπε να χρηματοδοτούνται έργα αποκατάστασης του περιβαλλοντικού ισοζυγίου.
- Το 2017 περικόπηκαν και το 2018 δεν προβλέπονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό 214 εκατ. €, που προέρχονται από την μη απόδοση των παρακρατηθέντων πόρων.

Διαχρονικά, η Τοπική Αυτοδιοίκηση υπήρξε στο στόχαστρο των σταθεροποιητικών πολιτικών. Ακόμα και τότε που δεν χρειαζόταν. Παρά το ότι η θεσμοθέτηση των ΚΑΠ κατοχύρωσε νομοθετικά τη χρηματοδότηση των ΟΤΑ από συγκεκριμένα φορολογικά έσοδα, οι κεντρικές κυβερνήσεις σε πολύ λίγες περιπτώσεις εφάρμοσαν το Νόμο.

Από το 2010 ξεκίνησε μία νέα σειρά παρακρατηθέντων που αυτή τη φορά βρήκε ως άλλοθι τη δημοσιονομική κρίση.

Τα συλλογικά όργανα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν πάρει ομόφωνες αποφάσεις για την ανάγκη άμεσης έναρξης του διαλόγου σχετικά με τη νέα γενιά παρακρατηθέντων και την απόδοσή τους στους ΟΤΑ.

Στον ΠΙΝΑΚΑ 1 του Παραρτήματος παρουσιάζονται, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των υπηρεσιών της ΚΕΔΕ, οι διαφορές στα ποσά που προβλέπονται από το νόμο 3852/2010 και των αποδόσεων των ΚΑΠ, από το 2010 έως το 2017, χωρίς να υπολογίζονται οι μνημονιακές και άλλες μειώσεις.

Σημειώνεται ότι το ποσό της νέας γενιάς παρακρατηθέντων των Δήμων, για την τελευταία οκταετία, πλησιάζει τα 13 δις €.

Ο διάλογος για τη νέα γενιά παρακρατηθέντων πρέπει να ξεκινήσει και να ολοκληρωθεί σύντομα γιατί:

- Το ύψος της νέας γενιάς παρακρατηθέντων αυξάνει με τέτοιους ρυθμούς που σε λίγο θα είναι ανεξέλεγκτο.
- Σε περίπτωση που δεν υπάρξει ιδιαίτερη πρόβλεψη, οι συνολικοί ΚΑΠ με τις νέες ρυθμίσεις θα μειωθούν σε τέτοιο βαθμό που δεν θα μπορούν να αντέξουν οι αποδεκατισμένοι, οικονομικά, ΟΤΑ.
- Η εξαϋλωση του ΠΔΕ και των τοπικών δημόσιων επενδύσεων έχει οδηγήσει σε απαξίωση και σε άμεσο κίνδυνο όλες τις τοπικές πολεοδομικές, κοινωνικές και υλικοτεχνικές υποδομές. Η νέα γενιά παρακρατηθέντων θα μπορούσε να αποτελέσει το βασικό χρηματοδοτικό πόρο ενός Ειδικού Αναπτυξιακού Προγράμματος της Αυτοδιοίκησης.

Επίσης, είναι αναγκαίο να καθιερωθεί ένα σύστημα ξεκάθαρων κανόνων στις σχέσεις των ΟΤΑ με το Υπουργείο Οικονομικών, ώστε να είναι γνωστό κάθε έτος πόσα θα είναι τα έσοδα προκειμένου να καταρτίζονται αξιόπιστοι προϋπολογισμοί, όπως ζητείται από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας των ΟΤΑ.

Μετά το τέλος κάθε οικονομικού έτους να γίνεται εκκαθάριση των ποσών που δικαιούνται οι ΟΤΑ από τους Κεντρικούς Αυτοτελείς Πόρους (ΚΑΠ).

Ακόμη, είναι απαραίτητη η εγκαθίδρυση μηχανισμού αυτόματης εκχώρησης των αναλογούντων πόρων για τις μεταφερόμενες αρμοδιότητες για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας των ΟΤΑ και της απρόσκοπτης λειτουργίας τους.

Η κατανομή των κονδυλίων του κρατικού προϋπολογισμού δεν είναι πολιτικά ουδέτερη. Βρίσκεται έξω από κάθε λογική το γεγονός ότι η κυβέρνηση επιμένει όχι μόνο να διατηρεί πολυδάπανες κρατικές δομές που έπρεπε να έχουν καταργηθεί από χρόνια αλλά να αυξάνει κιόλας το κόστος λειτουργίας τους. Με άλλα λόγια, όταν μια κυβέρνηση διατηρεί ή και αυξάνει ένα κράτος σε σημεία που δεν χρειάζεται (αποκεντρωμένες διοικήσεις, νέες γραμματείες στα υπουργεία), τότε στερεί πολύτιμους πόρους από την στήριξη της παραγωγής, την κοινωνική πολιτική, τη στήριξη των ανέργων.

Οι ΟΤΑ δεν μπορούν να απορροφήσουν άλλες μειώσεις. Δεν διεκδικούν αυξήσεις, αλλά απαιτούν :

- Την εφαρμογή του Συντάγματος και του Νόμου 3852/2010.
- Ο διάλογος για τη νέα γενιά παρακρατηθέντων να ξεκινήσει άμεσα και να ολοκληρωθεί σύντομα.
- Τη γενναία αύξηση της ΣΑΤΑ.
- «Επαναπατρισμό» όλων των πόρων των ΟΤΑ.

Οι μεγάλες μεταρρυθμίσεις στρατηγικού χαρακτήρα στα οικονομικά της Τ.Α. κινούνται σε δύο άξονες, που σε συνδυασμό με το Ολοκληρωμένο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, αναμένεται να δημιουργήσουν το οικονομικό και επενδυτικό πλαίσιο για την ανάπτυξη της πρωτοβάθμιας Τοπικής Αυτοδιοίκησης τη νέα δεκαετία.

Άξονας Α. Δημοσιονομική αποκέντρωση και μεταφορά του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας στους Δήμους.

Για να ενισχυθεί η οικονομική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι απαραίτητη η δημοσιονομική αποκέντρωση με μεταφορά φορολογικών εσόδων, φορολογικής ελευθερίας αλλά και αρμοδιοτήτων στους ΟΤΑ. Παράλληλα, η δημιουργία ενός εξισορροπητικού αναδιανεμητικού μηχανισμού θα αμβλύνει τις δημοσιονομικές ανισότητες των Δήμων της χώρας.

Τα τελευταία χρόνια έχει επανέλθει, στην επικαιρότητα το θέμα της μεταρρύθμισης που σχετίζεται με το Φόρο Ακίνητης Περιουσίας (Φ.Α.Π.). Ο Φ.Α.Π. δεν είναι ένας εύκολος φόρος. Επηρεάζει και επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες όχι μόνο οικονομικούς. Ίσως είναι ο φόρος με τις μεγαλύτερες επιπτώσεις, θετικές ή αρνητικές, που εξαρτώνται από τη σοβαρότητα του σχεδιασμού και της διαχείρισής του.

Η μεταφορά του Φόρου Ακίνητης Περιουσίας στην Τοπική Αυτοδιοίκηση θα πρέπει να λάβει υπόψη της τα ακόλουθα :

- Η μεταρρύθμιση του Φ.Α.Π. αφορά το σύνολο του φορολογικού συστήματος με άμεσες επιπτώσεις στην κοινωνική, περιβαλλοντική, χωροταξική και αναπτυξιακή πολιτική.
- Η μεταφορά του Φ.Α.Π. στους Δήμους αποτελεί μία σημαντική μεταρρύθμιση, που δημιουργεί αναπτυξιακές προοπτικές.
- Η μεταφορά του Φ.Α.Π. στους Δήμους επιτρέπει τη μείωση του φορολογικού βάρους των πολιτών και τον περιορισμό των αδικιών που δημιουργεί ο «εισπρακτικός» προσανατολισμός του ΕΝΦΙΑ.
- Η μεταφορά του Φ.Α.Π. στους Δήμους θα πρέπει να συνδυαστεί με την τροποποίηση των Κ.Α.Π. και τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου τοπικού οικονομικού συστήματος που θα αποβλέπει στην ύπαρξη ενός ισχυρού αναδιανεμητικού μηχανισμού, στην επάρκεια των εσόδων και τη φορολογική δικαιοσύνη.
- Η μεταφορά του Φ.Α.Π. στους Δήμους θα πρέπει να συνδυαστεί με λύσεις για το τοπικό φορολογικό σύστημα όπως για το Τέλος Ακίνητης Περιουσίας, τα Τέλη Καθαριότητας και το Φόρο Ηλεκτροδοτούμενων Χώρων, που έχουν την ακίνητη περιουσία ως φορολογική τους βάση.
- Ο Φ.Α.Π. δεν μπορεί να είναι ο μοναδικός φόρος της Τ.Α. Σημειώνεται ότι Ευρωπαϊκές Τ.Α. που στηρίχθηκαν, τη δεκαετία του '80, αποκλειστικά στον Φ.Α.Π., αναγκάστηκαν τη δεκαετία του '90 να εφαρμόσουν εκτεταμένες φορολογικές μεταρρυθμίσεις.

- Η αποτελεσματική μεταφορά του Φ.Α.Π. στους Δήμους απαιτεί ένα μεταβατικό διάστημα, κατά το οποίο οι Δήμοι θα οργανώσουν τους εισπρακτικούς και ελεγκτικούς τους μηχανισμούς, αξιοποιώντας το τραπεζικό σύστημα και τις σύγχρονες επιστημονικές πρακτικές.
- Ο σχεδιασμός του νέου Φόρου Ακίνητης Περιουσίας, για να μην επαναληφθούν τα ίδια λάθη, θα πρέπει να γίνει με μεγάλη προσοχή, χωρίς εξωγενείς μοχλούς πίεσης και να λάβει υπόψη του, όχι μόνο τη θεσμική μνήμη της χώρας μας, αλλά και τη σύγχρονη διεθνή πραγματικότητα.

Άξονας Β. Μετεξέλιξη του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων σε Δημοτική Τράπεζα.

Η οικονομική στενότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος έχει δημιουργήσει την ανάγκη εξεύρεσης εναλλακτικών και έξυπνων χρηματοδοτικών λύσεων. Για το λόγο αυτό σε όλη την Ευρώπη ενισχύονται και δημιουργούνται χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με κύριο προσανατολισμό στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Η μετεξέλιξη του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων σε σύγχρονη Δημοτική Τράπεζα, η οποία θα δικτυωθεί και θα λειτουργεί σε συνεργασία και στο πλαίσιο των ευρωπαϊκών ομολόγων της, αποτελεί μία ουσιαστική μεταρρύθμιση που μπορεί να υποστηρίξει και να βοηθήσει τους Δήμους στην κατεύθυνση της καλύτερης λειτουργίας τους και της ουσιαστικής συνεισφοράς τους στην τοπική ανάπτυξη.

Το ΤΠ&Δ θα πρέπει πλέον, όπως τα σύγχρονα εξειδικευμένα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, να επεκτείνει τη δραστηριότητά του σε τρεις τομείς:

1. Στην προσφορά, ειδικά σχεδιασμένων για τους ΟΤΑ, τραπεζικών και επενδυτικών προϊόντων σε τομείς όπως:

- Οικονομική ανάπτυξη
- Εκπαίδευση
- Περιβάλλον και Ενέργεια
- Διαχείριση ΟΤΑ
- Αξιοποίηση Ακίνητης Περιουσίας
- Υγεία
- Υπηρεσίες στους Πολίτες
- Υπηρεσίες στους αιρετούς και τα Στελέχη της Τ.Α.
- Τουρισμός- Πολιτισμός Ψυχαγωγία
- Μεταφορές.

2. Στη δημιουργία υποστηρικτικών μηχανισμών

3. Στην εκπαίδευση αιρετών και προσωπικού.

ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ 2019 ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ

Στην επιστολή του κ. Υπουργού Οικονομικών, που συνοδεύει τον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019 αναφέρεται: «Καθώς τα μακροοικονομικά μεγέθη της

ελληνικής οικονομίας βελτιώνονται, η δημοσιονομική πολιτική οφείλει να στραφεί σταδιακά και με ασφάλεια προς ένα νέο μείγμα....».

Δυστυχώς, αυτό το νέο δείγμα της δημοσιονομικής πολιτικής, δεν είναι ορατό για την Τοπική Αυτοδιοίκηση, στον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2019. Εφαρμόζεται η ίδια πολιτική, με την υλοποίηση όλων των «μνημονιακών» νόμων και τη συνέχιση της αδιέξοδης πολιτικής αυθαίρετης παρακράτησης νομοθετημένων εσόδων των Δήμων. Σε ένα νέο μίγμα δημοσιονομικής πολιτικής θα περιμέναμε να επιβραβευτούν οι φορείς της Γενικής Κυβέρνησης, που όχι μόνο πρόσφεραν τα περισσότερα την περίοδο της κρίσης, αλλά αποδείχθηκαν και οι περισσότερο αποτελεσματικοί. Μη ξεχνάμε ότι, παρά τις μειώσεις που υπέστη η Τοπική Αυτοδιοίκηση, οι οποίες θεωρούνται από τις μεγαλύτερες στη Γενική Κυβέρνηση, οι δήμοι της χώρας, από την αρχή της κρίσης μέχρι σήμερα, προσέφεραν στον Κρατικό Προϋπολογισμό πλεονάσματα.

Οι επισημάνσεις της ΚΕΔΕ για τον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019 είναι:

- Οι μεταβολές των ΚΑΠ κινούνται σε οριακά επίπεδα.
- Συνεχίζεται η πολιτική αυθαίρετης εφαρμογής του Ν. 3852/2010
- Τα ποσά που αναγράφονται στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019 είναι μικρότερα από αυτά του ΜΠΔΣ, εκτός από τα προϋπολογιζόμενα έσοδα από φόρους.
- Προϋπολογίζονται μεγάλα πλεονάσματα για την Τ.Α.
- Η Τ.Α. αναδεικνύεται ως βασικός χρηματοδότης της επιδοματικής πολιτικής της κυβέρνησης.

Το μόνο καινούργιο, σε σχέση με το Προσχέδιο, που προσφέρει ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2019 είναι να επιβεβαιώσει τα παραπάνω συμπεράσματα και να δώσει την ευκαιρία να εμπλουτιστεί η αυτοδιοικητική επιχειρηματολογία με πιο αναλυτικά στοιχεία.

1. Η πορεία των ΚΑΠ

Στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019 οι ΚΑΠ προς τους Δήμους εμφανίζονται μειωμένοι κατά 642 εκατ. € Από 2.402 εκατ. € το 2018, σε 1.760 εκατ. € το 2019. Η μείωση αυτή δικαιολογείται, στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019, από την μείωση των κοινωνικών δαπανών και την μεταβίβαση του κόστους των προνοιακών επιδομάτων στον ΟΠΕΚΑ.

Υπενθυμίζεται ότι όταν μεταφέρθηκαν τα προνοιακά επιδόματα στους Δήμους δεν υπήρξε καμία ειδική αντιπαροχή και υπολογίζονταν πάντα ως οργανικό στοιχείο των ΚΑΠ. Άρα, δεν υπάρχει δικαιολογητική βάση για την χρηματοδότηση του ΟΠΕΚΑ από τους Δήμους.

Παρ' όλα αυτά όπως φαίνεται και από το γράφημα που ακολουθεί η αντιστάθμιση των μειώσεων στις επιχορηγήσεις του Τακτικού Προϋπολογισμού, με τον περιορισμό των κοινωνικών δαπανών, δεν

επιτυγχάνεται. Οι μειώσεις στις επιχορηγήσεις της Τ.Α. είναι κατά 22 εκατ. € μεγαλύτερες.

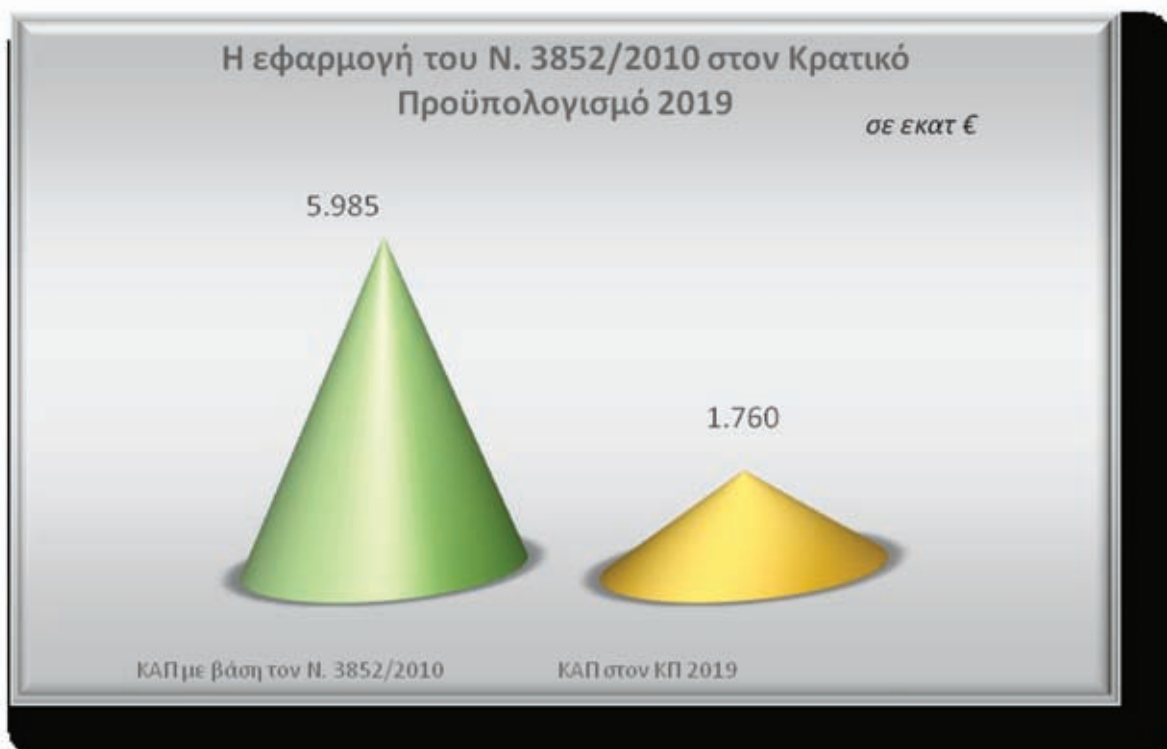
2. Η εφαρμογή του Ν. 3852/2010

Η πολιτική αυθαίρετης εφαρμογής του νόμου 3852/2010 συνεχίζεται, όπως προκύπτει και από τον παρακάτω πίνακα.

Εφαρμογή του Ν. 3852/2010

	ΚΠ 2019	% 3852/10	Ποσό που αναλογεί στους δήμους	Ποσό ΚΑΠ στον ΚΠ2019
Φόρος Εισοδήματος	16.796	21,30%	3.578	901
ΦΠΑ	17.210	12%	2.065	729
ΕΝΦΙΑ	3.030	11,30%	342	130

Στη δεύτερη στήλη του παραπάνω πίνακα αναφέρονται τα ποσά που είναι εγγεγραμμένα, ως συνολικά έσοδα, των Φόρων: Εισοδήματος, ΦΠΑ και ΕΝΦΙΑ. Με βάση τα νομοθετημένα, από το Νόμο 3852/2010 ποσοστά, θα έπρεπε στην Τοπική Αυτοδιοίκηση να κατανεμηθούν τα ποσά που εγγράφονται στη στήλη 4. Παρόλα αυτά στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019 έχουν εγγραφεί τα ποσά που παρουσιάζονται στη στήλη 5, με αποτέλεσμα οι πόροι των Δήμων από τους ΚΑΠ, που έχουν εγγραφεί στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019, να ανέρχονται στο ένα τρίτο περίπου των νομοθετημένων από τον 3852/2010 πόρων.

Σημειώνεται ότι στο παραπάνω ποσό δεν έχουν υπολογιστεί οι συμμετοχές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στα έσοδα Παρελθόντων Οικονομικών Ετών.

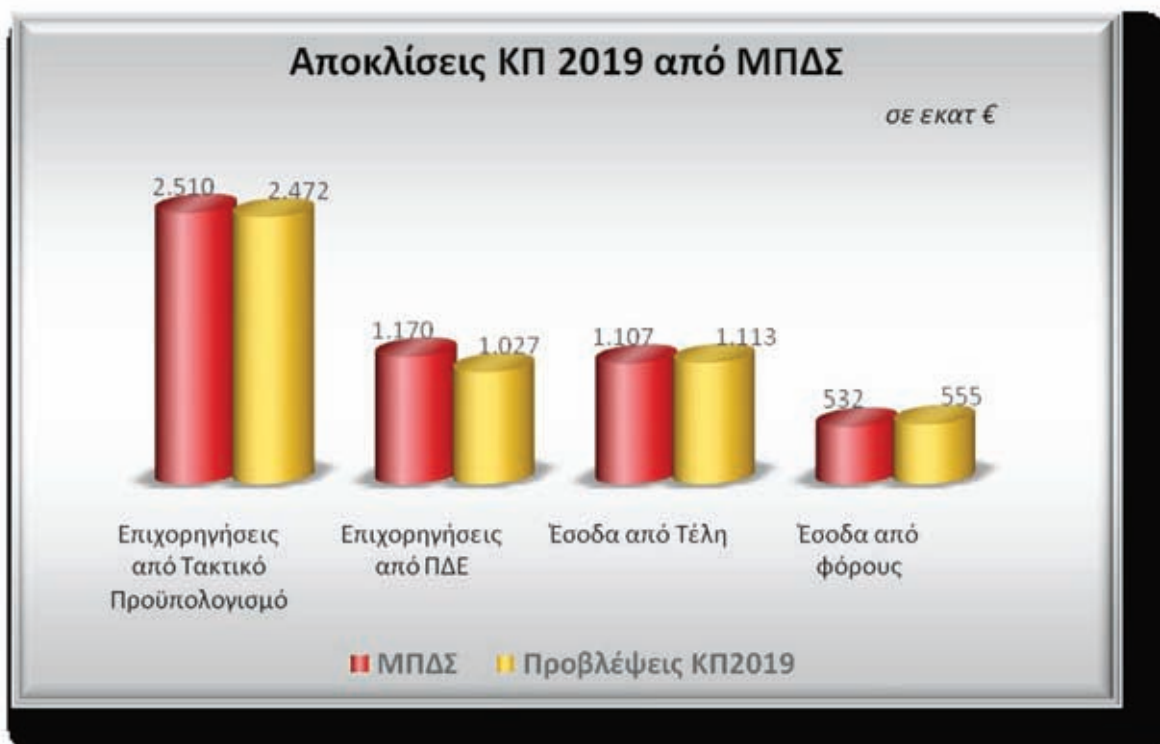
Ένα δεύτερο επιχείρημα, για τη συνέχιση της αυθαίρετης μνημονιακής πολιτικής, είναι ότι οι τρεις φόροι που χρηματοδοτούν το καλάθι των ΚΑΠ (Φόρος Εισοδήματος, ΦΠΑ, ΕΝΦΙΑ) παρουσιάζουν στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019 αύξηση ύψους 260 εκατομμυρίων ευρώ. Σε αυτή την αύξηση οι Δήμοι της χώρας δεν συμμετέχουν.

Η αδιέξοδη αυτή πολιτική οδηγεί στο γιγαντισμό των παρακρατηθέντων πόρων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. **Ο διάλογος για τη νέα γενιά παρακρατηθέντων πρέπει να ξεκινήσει και να ολοκληρωθεί σύντομα γιατί:**

- Το ύψος της νέας γενιάς παρακρατηθέντων αυξάνει με τέτοιους ρυθμούς που σε λίγο θα είναι ανεξέλεγκτο.
- Σε περίπτωση που δεν υπάρξει ιδιαίτερη πρόβλεψη, οι συνολικοί ΚΑΠ με τις νέες ρυθμίσεις θα μειωθούν σε τέτοιο βαθμό που δεν θα μπορούν να αντέξουν οι αποδεδειγμένοι, οικονομικά, ΟΤΑ.
- Η εξαύλωση του ΠΔΕ και των τοπικών δημόσιων επενδύσεων έχει οδηγήσει σε απαξίωση και σε άμεσο κίνδυνο όλες τις τοπικές πολεοδομικές, κοινωνικές και υλικοτεχνικές υποδομές. Η νέα γενιά παρακρατηθέντων θα μπορούσε να αποτελέσει βασικό χρηματοδοτικό πόρο ενός Ολοκληρωμένου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος της Αυτοδιοίκησης.

3. Οι αποκλίσεις του Κρατικού Προϋπολογισμού 2019 από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής (ΜΠΔΣ) 2019-2022

Μεταξύ του ΜΠΔΣ και του Κρατικού Προϋπολογισμού 2019 παρουσιάζονται αποκλίσεις. Όπως προκύπτει και από το παρακάτω Γράφημα οι αποκλίσεις αυτές εμφανίζονται ως προς τις επιχορηγήσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μειωμένες ενώ αντίθετα, ως προς τα έσοδα των δήμων από φόρους και τέλη αυξημένες. Η εσωτερική, δηλαδή πολιτική επιλογή της κυβέρνησης, είναι ακόμα σκληρότερη, απέναντι στην Τ.Α. και από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο που υπέγραψε με τους δανειστές.

Είναι προφανές ότι, η μείωση των επιχορηγήσεων και η πρόβλεψη για αύξηση φορολογικών εσόδων, από έναν λαό που έχει εξαντλήσει τη φοροδοτική του ικανότητα, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι μέσω της οικονομικής ασφυξίας, προσπαθεί η πολιτική αυτή, να καταστήσει τους Δήμους φοροεισπρακτικό μηχανισμό του κεντρικού κράτους.

4. Τα πλεονάσματα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Στον Κρατικό Προϋπολογισμό 2019 προβλέπεται ότι η οικονομική χρήση της Τ.Α. θα είναι, για μία ακόμη φορά, πλεονασματική. Τα πλεονάσματα της ΤΑ αναμένονται να φτάσουν τα 244 εκατ. €, ποσό μεγαλύτερο ακόμα και από το αντίστοιχο του Προσχέδιου του Κρατικού Προϋπολογισμού 2019.

Η απαίτηση για υπερβολικά πλεονάσματα είναι ένας έμμεσος τρόπος μείωσης των εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Εάν στα πλεονάσματα των 244 εκατομμυρίων ευρώ, προσθέσουμε τα 762 εκατομμύρια από τη μείωση των επιχορηγήσεων από τον Τακτικό Προϋπολογισμό και τα 68 εκατομμύρια από τη μείωση των επιχορηγήσεων του ΠΔΕ τότε οι συνολικές μειώσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, για το 2019, ξεπερνούν το 1 δισεκατομμύριο ευρώ.

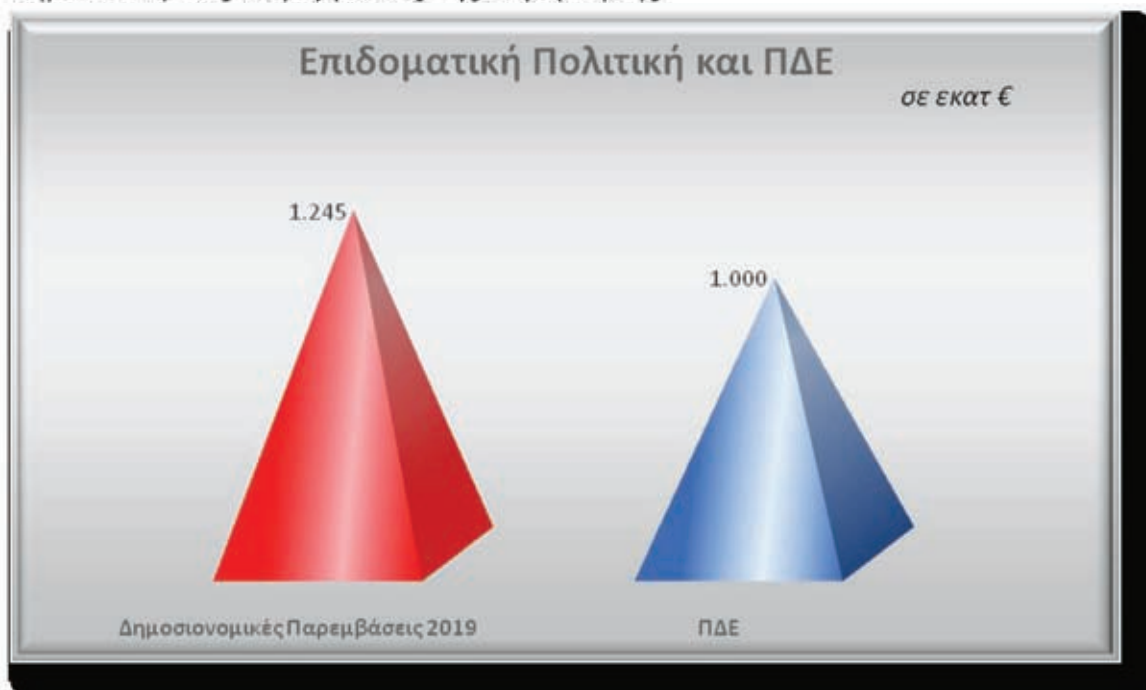
Σημειώνεται ότι το συνολικό κόστος των δημοσιονομικών παρεμβάσεων της κυβέρνησης, για το 2019 ανέρχεται στο 1.245 εκατομμύρια ευρώ. Ουσιαστικά δηλαδή, βασικός χρηματοδότης της επιδοματικής πολιτικής της Κυβέρνησης αναγορεύεται η Τοπική Αυτοδιοίκηση.

5. Ανάπτυξη και Κρατικός Προϋπολογισμός 2019

Στην Εισηγητική Έκθεση του Κρατικού Προϋπολογισμού 2019 αναφέρεται ότι: «Το ΠΔΕ χρηματοδοτεί την αναπτυξιακή πολιτική της χώρας με δράσεις που συμβάλλουν στην αύξηση του ιδιωτικού και δημόσιου κεφαλαίου της οικονομίας και στηρίζουν την αναπτυξιακή διαδικασία και τον εκσυγχρονισμό της χώρας σε μακροχρόνια βάση...»

Με βάση τα παραπάνω θα αναμενόταν μία γενναία αύξηση του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων. Αντίθετα, το ΠΔΕ, τα τελευταία χρόνια έχει κολλήσει στο ένα δισεκατομμύριο ευρώ.

Στο γράφημα που ακολουθεί παρουσιάζεται η σχέση του ΠΔΕ 2019 με τις δημοσιονομικές παρεμβάσεις της κυβέρνησης.

Όπως είναι γνωστό τα επιδόματα και γενικότερα οι μεταβιβαστικές πληρωμές, δεν αυξάνουν το ΑΕΠ και κατ' επέκταση δεν βοηθούν στη μεγέθυνση της οικονομίας. Αντίθετα, οι δημόσιες επενδύσεις προκαλούν πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα, μοχλεύουν ιδιωτικές επενδύσεις, δημιουργούν θέσεις εργασίας, ενισχύουν την κοινωνική ασφάλιση και εν γένει

αποτελούν εφελτήριο ανάπτυξης. Είναι προφανές ότι η βιώσιμη λύση του ασφαλιστικού δεν είναι η επιδοματική πολιτική αλλά η αύξηση του ΑΕΠ με παράλληλη αύξηση των εισφορών, λόγω μείωσης της ανεργίας και αύξησης της ποιότητας των θέσεων εργασίας.

Συμπέρασμα

Ο Κρατικός Προϋπολογισμός 2019:

- Κινείται στο πλαίσιο των μνημονιακών υποχρεώσεων.
- Συνεχίζει την αυθαίρετη παρακράτηση νομοθετημένων πόρων (Ν.3852/2010) της Τ.Α.
- Αυξάνει το ύψος των παρακρατηθέντων
- Απαιτεί την παραγωγή υψηλών πλεονασμάτων.
- Αναγορεύει την Τ.Α. ως βασικό χρηματοδότη της κεντρικής κυβέρνησης, για τις προτιθέμενες δημοσιονομικές της παρεμβάσεις.
- Τέλος, οι ρυθμοί μεγέθυνσης της Ελληνικής οικονομίας, που προβλέπει, δεν συμβάλλουν στην άμβλυνση της ανισότητας με την Ε.Ε. ενώ αντίθετα, οι προβλεπόμενες παρεμβάσεις χαρακτηρίζονται από περιορισμένο χρονικό και αναπτυξιακό ορίζοντα.

9. Ο ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η ΚΕΔΕ έχει ως στόχο τη δημιουργία εκείνων των προϋποθέσεων που θα εξασφαλίσουν τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό όλων των Δήμων της χώρας, μέσω της εσωτερικής αναδιοργάνωσής τους και με βάση την τεχνολογική υποδομή της ΚΕΔΕ που έχουν στη διάθεσή τους.

Σήμερα όλοι οι Δήμοι διαθέτουν δωρεάν τη παρακάτω τεχνολογική υποδομή μέσω της οποίας άμεσα ή έμμεσα θα μπορούν να παρέχουν περισσότερες και ποιοτικότερες υπηρεσίες προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις.

- Υπουργείο Οικονομικών – Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων – **Government Cloud (Κυβερνητικό Υπολογιστικό Νέφος ή G-Cloud)** : Κεντρική λειτουργία ασφαλούς υποδομής φιλοξενίας εφαρμογών και υπηρεσιών για τους 325 Δήμους της χώρας. Το G-Cloud είναι ένα υπερσύγχρονο Υπολογιστικό Σύστημα βασισμένο σε τεχνολογίες Υπολογιστικού Νέφους και Εικονικοποίησης (Cloud Computing και Virtualization), εγκατεστημένο σε ένα νέο Κέντρο Δεδομένων (Data Center), σχεδιασμένο σύμφωνα με τα υψηλότερα διεθνή πρότυπα.
- **Υλοποίηση και λειτουργία του Κόμβου Υπηρεσιών της ΚΕΔΕ –gonHUB:** Μια σύγχρονη τεχνολογική πλατφόρμα μέσω της οποίας πραγματοποιείται η ταυτοποίηση και η αυθεντικοποίηση των στελεχών των Δήμων, προκειμένου να ανταλλάσσουν με ασφάλεια δεδομένα από τα μητρώα του κεντρικού

κράτους (ΑΑΔΕ) κι όχι μόνο. Το έργο υλοποιήθηκε από τη ΠΕΤΑ ΑΕ σύμφωνα με τις προδιαγραφές της ΓΓΠΣ και σε συνεργασία με το ΥΠΕΣ. Σήμερα στο gonHUB είναι πιστοποιημένα πάνω από 760 στελέχη Δήμων σε περισσότερους από 280 ΟΤΑ.

- Αποκτήσαμε πρόσβαση στο **Κέντρο Διαλειτουργικότητας του Υπουργείου Οικονομικών (ΚΕ.Δ)** μέσω του Κόμβου Υπηρεσιών gonHUB της ΚΕΔΕ, με σκοπό την ασφαλή διασύνδεση των ηλεκτρονικών υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης και των Δήμων. Το Κέντρο Διαλειτουργικότητας (ΚΕ.Δ) μέσω του gonHUB της ΚΕΔΕ παρέχει σε όλους τους Δήμους τη δυνατότητα και τα μέσα για την αδιάλειπτη επιχειρησιακή και την ποιοτική διακίνηση και διαχείριση της πληροφορίας, ακολουθώντας τα σύγχρονα τεχνολογικά πρότυπα ασφαλείας.
- Αναβιώσαμε και μετατρέψαμε σε σύγχρονη την **εκπαιδευτική πλατφόρμα e-learning – eΜάθηση**, με σκοπό την εκπαίδευση σε Ψηφιακές Τάξεις στελεχών – χρηστών των Δήμων σε κάθε νέα διαδικτυακή υπηρεσία καθώς και την ενδυνάμωση δεξιοτήτων στις ΤΠΕ και την δια βίου μάθηση στελεχών και αιρετών.
- Λειτουργεί εδώ και 14 μήνες υποστηρίζοντας τα πιστοποιημένα στελέχη των Δήμων, **εξειδικευμένο Help Desk** στην ΠΕΤΑ ΑΕ.
- Δημιουργήσαμε το **Δίκτυο ΤΠΕ της ΚΕΔΕ** με περισσότερα από 488 στελέχη Δήμων σε 278 Δήμους, οι οποίοι λειτουργούν ως πρεσβευτές της τεχνολογικής υποδομής και ειδικότερα του Κόμβου Υπηρεσιών της ΚΕΔΕ για τη καλύτερη ενσωμάτωση αυτών στους οργανισμούς τους και υποστηρίζονται συνεχώς με τεχνολογικά εργαλεία.
- Υλοποιήσαμε ως ΚΕΔΕ το **μεγαλύτερο Μαραθώνιο Καινοτομίας στην Ευρώπη**, στο Κέντρο Πολιτισμού Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος τον Ιούνιο του 2018 για υπηρεσίες και εφαρμογές έξυπνων πόλεων με περισσότερους από 400 συμμετέχοντες για τρεις ημέρες και παρουσιάστηκαν 78 προτάσεις και ιδέες οι οποίες είναι στη διάθεση της ΚΕΔΕ προκειμένου να τις αναπτύξει στο εργαστήριο καινοτομίας (Innovation Lab) και να τις προσφέρει στους Δήμους.

Μέσω της παραπάνω υποδομής και του Κόμβου Υπηρεσιών της ΚΕΔΕ, αυτή τη στιγμή εξυπηρετούμε το Ηλεκτρονικό Παράβολο, σταδιακά εντάσσονται Δήμοι για τη παροχή στοιχείων για το μητρώο φυσικών και μη φυσικών προσώπων (ΑΑΔΕ) και ακολουθούν άμεσα, η διαδικτυακή υπηρεσία για την αίτηση του ποινικού μητρώου μέσω του Υπουργείου Δικαιοσύνης, η ασφαλιστική ενημερότητα μέσω της ΗΔΙΚΑ, τα στοιχεία κατόχου οχήματος και τα στοιχεία του Ε9 μέσω της ΑΑΔΕ (με βάση τη πρόσφατη ΠΟΛ 1154/ 8-8-2018 του ΥΠΟΙΚ).

Επίσης προκειμένου να αξιοποιήσουμε τις υπηρεσίες και εφαρμογές που αναδείχθηκαν από το Μαραθώνιο Καινοτομίας εγκαινιάσαμε τον Οκτώβριο

του 2018 το **Εργαστήριο Καινοτομίας της ΚΕΔΕ (Innovation Lab – City Challenge)** όπου επιλέχθηκαν 43 ομάδες προγραμματιστών από το διαγωνισμό και εντάχθηκαν αρχικά σε έναν 6μηνο κύκλο όπου θα υποστηριχτούν έτσι ώστε να τελειοποιήσουν τις προτάσεις τους σε διαδικτυακές υπηρεσίες για τους Δήμους και τους πολίτες, οι οποίες θα είναι διαθέσιμες μέσω της ανωτέρω τεχνολογικής υποδομής και του Κόμβου Υπηρεσιών της ΚΕΔΕ gονHUB.

Σε αυτή την κατεύθυνση, η ΚΕΔΕ έχει προδιαγράψει μια στρατηγική που σε συνδυασμό με την έναρξη εφαρμογής του **«Προγράμματος Οργάνωσης και Λειτουργικού Εκσυγχρονισμού των 13 Περιφερειών και των 325 Δήμων»** προϋπολογισμού 30 εκατ. €, που χρηματοδοτείται από το εγκεκριμένο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα» 2014–2020, έργο σημαία του ΥΠΕΣ με δικαιούχο την ΕΕΤΑΑ Α.Ε και ωφελούμενους συνολικά του Δήμους και τις Περιφέρειες, θα επιτευχθεί η επιχειρησιακή αναβάθμιση της διοικητικής ικανότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και ο Ψηφιακός Μετασχηματισμός των ΟΤΑ.

Για τους παραπάνω λόγους είναι αναγκαία η υποστήριξη όλων των συναρμόδιων Υπουργείων προκειμένου να διαλειτουργήσουμε ως ΟΤΑ με τα μητρώα του κεντρικού κράτους και να λειτουργήσει η ΚΕΔΕ ως ο πιστοποιημένος κόμβος υπηρεσιών και δεδομένων (γονHUB) μεταξύ των Υπουργείων και των εποπτευόμενων φορέων τους με όλους τους Δήμους και τα Νομικά Πρόσωπά τους.

10. Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

10.1. Ο Αναπτυξιακός Ρόλος της Αυτοδιοίκησης

Αναγκαία προϋπόθεση για τη διεύρυνση του ρόλου των Περιφερειών και των Δήμων στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας και στην υποστήριξη της επιχειρηματικότητας, είναι η θεσμική αναγνώριση της ουσιαστικής συμμετοχής τους:

- α) στο σχεδιασμό, την οργάνωση και την εφαρμογή των Προγραμμάτων Περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης, περιλαμβανομένων και των συγχρηματοδοτούμενων της επόμενης προγραμματικής περιόδου και
- β) στη χωροθέτηση, τη διοίκηση και τη λειτουργία των επενδύσεων περιφερειακής ή τοπικής κλίμακας με περιφερειακή ή εθνική σημασία (λιμάνια, αεροδρόμια, εμπορευματικοί σταθμοί, επιχειρηματικά πάρκα κλπ), προκειμένου να διασφαλίζονται οι αναγκαίες εξωτερικές οικονομίες και η σύνδεση των επενδύσεων αυτών με τα προγράμματα περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης.

Επίσης είναι απαραίτητη η επικαιροποίηση του κανονιστικού πλαισίου (του νόμου 1622/1986) που αφορά στον αναπτυξιακό προγραμματισμό σε κεντρικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, τη ρύθμιση της συνεργασίας μεταξύ των Υπουργείων, των Περιφερειών και των Δήμων, τη χρηματοδότηση και την εφαρμογή των αναπτυξιακών προγραμμάτων.

Το σημαντικό στοίχημα που πρέπει να κερδίσουμε κατά τον σχεδιασμό των σχέσεων Υπουργείων – Περιφερειών – Δήμων στο πλαίσιο του αναπτυξιακού προγραμματισμού, είναι η «σύνθεση» της ιεραρχικής σχέσης που εμπεριέχει από τη φύση του ο αναπτυξιακός προγραμματισμός (που απεικονίζεται ως «πυραμίδα του προγραμματισμού») με την πολιτική, οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια των δύο βαθμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η οποία κατοχυρώνεται και στο Σύνταγμα.

Κάθε Δήμος αναλαμβάνει την ανάπτυξη της περιοχής του ως Έξυπνης Πόλης (Smart City), την αξιοποίηση της δημοτικής περιουσίας για την προσέλκυση ιδιωτικών επενδύσεων, με αξιοποίηση και των εργαλείων συνεργασίας δημόσιου–ιδιωτικού τομέα (συμβάσεις δημόσιου–ιδιωτικού τομέα, συμβάσεις παραχώρησης κλπ) και την υποστήριξη των επιχειρήσεων της περιοχής, ιδιαίτερα για την ανάπτυξη διεθνώς εμπορεύσιμων προϊόντων και την προώθηση των εξαγωγών, με αξιοποίηση ενός ολοκληρωμένου προγράμματος Ανάδειξης της Ταυτότητας της Πόλης (City Branding).

Ειδικότερα όσον αφορά την υποστήριξη των επιχειρήσεων, προτείνεται η νομοθετική πρόβλεψη ενός νέου θεσμού προώθησης της Τοπικής Ανάπτυξης: του Τοπικού Συμφώνου Προώθησης της Επιχειρηματικότητας, που θα έχει ως αντικείμενο την προώθηση της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας και δυνητικούς εταίρους τον Δήμο, το Επιμελητήριο και τους Συλλογικούς φορείς των επιχειρήσεων της περιοχής, το Εργατικό Κέντρο, μεγάλες επιχειρήσεις του ιδιωτικού και του κοινωνικού τομέα της οικονομίας.

10.2. Ο Χωρικός Σχεδιασμός προϋπόθεση για την Τοπική Βιώσιμη Ανάπτυξη

Για την προώθηση της Τοπικής Βιώσιμης Ανάπτυξης είναι απαραίτητη η διατύπωση Ολοκληρωμένων Στρατηγικών στο πλαίσιο των οποίων προσδιορίζεται η σχέση των πόλεων με την ανάπτυξη περιφερειών και αγροτικών μικροπεριφερειών, των οποίων αυτές αποτελούν κέντρα. Οι Ολοκληρωμένες αυτές Στρατηγικές για την Τοπική Βιώσιμη Ανάπτυξη, πρέπει να συντονίζονται και με τον χωρικό σχεδιασμό γιατί :

- βασική παράμετρος για το χωροταξικό–πολεοδομικό σχεδιασμό για τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι ο αναπτυξιακός προγραμματισμός και
- βασική προϋπόθεση για την ανάπτυξη αλλά και την προστασία του περιβάλλοντος, είναι ο σχεδιασμός του χώρου.

Επίσης, πρέπει να συγχρονιστούν τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια στο επίπεδο των Δήμων, με τις Περιβαλλοντικές Μελέτες και τα Σχέδια Διαχείρισης των περιοχών NATURA 2000, που καλύπτουν το 1/3 της Χώρας και σε αρκετές περιπτώσεις Δήμων, πάνω από το 50% της έκτασής τους. Οι Περιβαλλοντικές Μελέτες και τα Σχέδια Διαχείρισης των περιοχών NATURA 2000, βρίσκονται σε διαδικασία εκπόνησης από το ΥΠΕΝ, ενώ για τα Τοπικά Χωρικά Σχέδια των Δήμων, έχουν μεν εκδοθεί οι σχετικές προδιαγραφές, εκκρεμεί όμως η έκδοση των νέων σταθερότυπων για τον Πολεοδομικό Σχεδιασμό (βρίσκονται ακόμη σε ισχύ εκείνα του 2004) καθώς και η έκδοση του νέου Προεδρικού Διατάγματος, για τις Χρήσεις Γης (βρίσκεται ακόμη σε ισχύ το Π.Δ. του 1987).

Είναι αναγκαία η άμεση έκδοση των εκτελεστικών και εφαρμοστικών διατάξεων για την εκπόνηση των Τοπικών Χωρικών Σχεδίων και τη διασφάλιση χρηματοδότησης για το σύνολο των Δήμων.

10.3. Η χωρική – τοπική διάσταση στην Προγραμματική Περίοδο 2021 – 2027

Στη νέα προγραμματική περίοδο ενδυναμώνεται η τοπική διάσταση στο σχεδιασμό και στη διαχείριση των προγραμμάτων. Η πολιτική συνοχής για την περίοδο 2021–2027 εκφράζει μια Ευρώπη που ισχυροποιεί τις περιφέρειές της, με τη στήριξη αναπτυξιακών στρατηγικών των οποίων ηγούνται οι ίδιες. Οι τοπικές, αστικές και εδαφικές αρχές θα συμμετέχουν πιο ενεργά στη διαχείριση των πόρων της Ε.Ε. και η αύξηση των ποσοστών συγχρηματοδότησης θα ενισχύσει το αίσθημα ευθύνης για τα έργα που χρηματοδοτούνται από την Ε.Ε. στις περιφέρειες και τις πόλεις.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση με την εμπειρία που έχει αποκτήσει από την τρέχουσα προγραμματική περίοδο μπορεί να διεκδικήσει στη νέα προγραμματική περίοδο 2021–2027 μια ουσιαστικότερη συμμετοχή σε ένα ευρύτερο πεδίο παρεμβάσεων στο πλαίσιο ολοκληρωμένων αστικών και τοπικών προγραμμάτων.

Ειδικότερα, οι Δήμοι έχουν την δυνατότητα και θα δημιουργήσουν την επόμενη διετία τις ικανότητες για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση δράσεων που κυρίως αφορούν στην :

- Προαγωγή της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης των κινδύνων και της ανθεκτικότητας στις καταστροφές
- Προαγωγή της βιώσιμης διαχείρισης του νερού
- Προώθηση της μετάβασης σε μια κυκλική οικονομία
- Ενίσχυση της βιοποικιλότητας, των πράσινων υποδομών στο αστικό περιβάλλον και μείωση της ρύπανσης
- Ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας
- Προαγωγή της βιώσιμης πολυτροπικής αστικής κινητικότητας

- Βελτίωση της πρόσβασης σε ποιοτικές υπηρεσίες εκπαίδευσης, κατάρτισης και διά βίου μάθησης χωρίς αποκλεισμούς μέσω της ανάπτυξης υποδομών
- Ακόμη μεγαλύτερη κοινωνικοοικονομική ένταξη περιθωριοποιημένων κοινοτήτων, μεταναστών και μειονεκτουσών ομάδων με την εφαρμογή ολοκληρωμένων μέτρων που αφορούν μεταξύ άλλων τη στέγαση και τις κοινωνικές υπηρεσίες
- Εξασφάλιση ισότιμης πρόσβασης σε υγειονομική περίθαλψη με την ανάπτυξη υποδομών, συμπεριλαμβανομένης της πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης
- Ενίσχυση της ολοκληρωμένης κοινωνικής, οικονομικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ασφάλειας στις αστικές περιοχές.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ενισχύει τους δεσμούς της με τους πολίτες αναλαμβάνει πρωτοβουλίες προώθησης της βιώσιμης και ολοκληρωμένης ανάπτυξης των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, καθώς και της στήριξης καινοτόμων τοπικών πρωτοβουλιών.

10.4. Προστασία του Περιβάλλοντος και Αειφόρος Ανάπτυξη

Τα ζητήματα του περιβάλλοντος και οι αρμοδιότητες των Δήμων σ' αυτά αποτελούν διαχρονική παράμετρο που προσδιορίζει και προδιαγράφει μια ανάπτυξη με αειφόρο χαρακτήρα και με ενίσχυση των όρων ποιότητας ζωής στους Δήμους της χώρας. Με αυτά τα δεδομένα, οι προτεραιότητές μας και οι προτάσεις μας κατά τομέα εστιάζονται στα εξής:

α) Διαχείριση των Αστικών Στερεών Αποβλήτων (ΑΣΑ) – Ανακύκλωση

Εμμένουμε στην ανάγκη να προσδιοριστεί ένα πλαίσιο αρχών και στόχων, με κριτήρια περιβαλλοντικά–τεχνικά–οικονομικά–χωροταξικά έτσι ώστε οι Δήμοι να επιλέγουν το κατάλληλο (και αποδεκτό) μοντέλο συλλογής. Με δεδομένο πλέον το νέο θεσμικό πλαίσιο για τη διαχείριση των ΑΣΑ και την Ανακύκλωση, η Τ.Α. απαιτεί να διασφαλιστεί η επάρκεια των πόρων και η επιτάχυνση των διαδικασιών υλοποίησης των μεγάλων έργων διαχείρισης αλλά και όσων προβλέπονται στα εγκεκριμένα τοπικά σχέδια αποκεντρωμένης διαχείρισης των αστικών στερεών αποβλήτων.

β) Υδάτινοι Πόροι

Διεκδικούμε την ολοκλήρωση των μεγάλων αντιπλημμυρικών έργων και έργων συλλογής (φράγματα, έργα ανάσχεσης, ταμιευτήρες κτλ) ώστε οι κατάντι περιοχές να προστατεύονται και παράλληλα να εξασφαλιστούν αποθέματα νερού ύδρευσης και άρδευσης για τους ξηρούς καλοκαιρινούς μήνες.

Παράλληλα, ζητούμε από τους συναρμόδιους φορείς (ΚΑΠΕ, ΤΠΔ) να επισπεύσουν τις απαραίτητες ενέργειες ώστε όχι μόνο να μειωθεί σύντομα το ενεργειακό κόστος των ΔΕΥΑ, αλλά να αποκτήσουν και την προοπτική δημιουργίας εσόδων απαραίτητων για τη διασφάλιση της βιωσιμότητάς τους.

γ) Υγρά Απόβλητα

Προτείνουμε τα ακόλουθα :

- Να αξιοποιηθούν οι πλέον σύγχρονες τεχνολογίες και οι πόροι του ΕΣΠΑ 2014–2020 ώστε να εξασφαλιστεί η ανάκτηση και επαναχρησιμοποίηση του νερού από τη τριποβάθμια επεξεργασία λυμάτων για πότισμα κήπων, κοινόχρηστων χώρων πρασίνου και άρδευσης καλλιεργειών και η υπό όρους υπόγεια διάθεση μη επεξεργασμένων λυμάτων.
- Την επιτάχυνση εφαρμογής του προγράμματος κάλυψης με δίκτυα και μονάδες επεξεργασίας λυμάτων στους οικισμούς Γ' προτεραιότητας με βάση την Προγραμματική Σύμβαση ΥΠΕΣ–ΥΠΕΝ–ΥΠΟΙΑΝ–ΚΕΔΕ–ΕΝΠΕ–ΕΔΕΥΑ.
- Τη θέσπιση ενός ευέλικτου θεσμικού και αποφασιστικού πλαισίου για την αδειοδότηση, τη χρηματοδότηση και την παρακολούθηση λειτουργίας των μικρών εγκαταστάσεων διαχείρισης υγρών αποβλήτων σε μικρούς οικισμούς (ισοδ. Πληθυσμού μικρότερου των 2.000 κατοίκων) ως νέα κατηγορία οικισμών Δ' προτεραιότητας.

Παράλληλα υποστηρίζουμε την εκπόνηση από κάθε Δήμο ενός ολοκληρωμένου Σχεδίου Διαχείρισης Υγρών Αποβλήτων με ιεραρχημένες προτεραιότητες, προσδιορισμένες λύσεις κοστολόγησής τους και παράλληλη διασφάλιση όρων εφαρμογής και χρηματοδοτικών πόρων από τη Πολιτεία.

δ) Κλιματική Αλλαγή

Θεωρούμε αναγκαία την προτυποποίηση του σχεδιασμού και την ωρίμανση των έργων παρεμβάσεων αντιμετώπισης ή μείωσης των επιπτώσεων φαινομένων που οφείλονται στη κλιματική αλλαγή, διαφοροποιημένα με κριτήρια χωρικά, γεωμορφολογικά, πληθυσμιακά και κλιματολογικά.

Προτείνουμε να γίνει υποχρεωτική η χρήση ψυχρών υλικών σε έργα και παρεμβάσεις στο δημόσιο ανοιχτό χώρο στις αστικές περιοχές για τη μείωση του φαινομένου της θερμικής νησίδας.

Θεωρούμε αναγκαία τη θέσπιση ως υποχρεωτικού του βιοκλιματικού σχεδιασμού και την αξιολόγηση της εφαρμογής του σε οικισμούς που εντάσσονται ή δημιουργούνται στα πλαίσια της επέκτασης των σχεδίων πόλεων.

ε) Ενεργειακά Θέματα

Προτείνουμε τα ακόλουθα :

- Με την εφαρμογή του νέου KENAK, να εξεταστεί η ενεργειακή ταυτότητα όλων των δημοτικών κτιρίων και να επιταχυνθούν οι προσκλήσεις του ΕΣΠΑ 2014–2020 για τις δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας (ΕΠ ΥΜΕΠΕΡΑΑ+ΠΕΠ).
- Την οριζόντια τεχνική υποστήριξη των Δήμων για τη ταχύτερη προετοιμασία και ορθολογικότερη αξιοποίηση του θεσμού του VIRTUAL NET METERING.
- Να αυξηθεί το όριο των 500KW εγκαταστημένης ισχύος Φ/Β σταθμού ή άλλης μονάδας ΑΠΕ – χωρίς να παραβλέπονται οι τεχνικοί λόγοι που μπορούν να την περιορίσουν – ώστε να δοθεί στους Δήμους η δυνατότητα της πραγματικής «ενεργειακής αυτάρκειας» αφού θα μπορεί η παραγόμενη ισχύς μέσω ΑΠΕ να φθάσει στο 100% της συμφωνημένης ισχύος κατανάλωσης στα πλαίσια του NET METERING ή του VIRTUAL NET METERING.
- Την αξιοποίηση κεφαλαίων της Ε.Ι.Β. και του Ε.Ι.Φ, την άντληση κεφαλαίων μέσω έκδοσης δημοτικών ομολόγων αλλά και των συμπράξεων με συγκεκριμένο πλαίσιο, έλεγχο και όρους υγιούς ανταγωνισμού, που θα έχουν καταλυτικό ρόλο στην εδραίωση της παρουσίας και της επιτυχίας των Ενεργειακών Κοινοτήτων.
- Την εκπόνηση ενός σχεδίου με τις αναγκαίες θεσμικές και τεχνικές ρυθμίσεις για τη σταδιακή χρήση των ηλεκτρικών αυτοκινήτων από τους Δήμους της χώρας και παράλληλα τη δημιουργία σε κάθε Δήμο Δημόσιων Σταθμών Φόρτισης Ηλεκτρικών Αυτοκινήτων.

10.5. Αγροτική Ανάπτυξη

Σημαντικό ρόλο στην τοπική βιώσιμη ανάπτυξη κατέχει ο πρωτογενής παραγωγικός τομέας και ιδιαίτερα η αγροτική ανάπτυξη, τόσο λόγω του μεγέθους της συμμετοχής της στις τοπικές αγορές εργασίας όσο λόγω και των αναπτυξιακών αποθεμάτων που εμπεριέχει.

Με στρατηγική επιλογή μας την αποκέντρωση της δημόσιας πολιτικής αγροτικής ανάπτυξης, προτείνουμε τα ακόλουθα :

1. Επιστροφή του τέλους βοσκής των επιλέξιμων βοσκοτόπων από τις Περιφέρειες στους Δήμους. Άμεση και χωρίς καθυστερήσεις επιστροφή του μισθώματος των επιλέξιμων βοσκοτόπων στους Δήμους, όπως ίσχυε μέχρι την ψήφιση του Νόμου 4351/2015, τροποποιώντας ανάλογα το άρθρο 7 παρ. 2 του εν λόγω Νόμου, γιατί η ρύθμιση που έγινε απέτυχε.
2. Ένταξη των δημοτικών εκτάσεων στα Διαχειριστικά Σχέδια Βόσκησης (ΔΣΒ) που θα εκπονηθούν από τις Περιφέρειες και παράταση της προθεσμίας ολοκλήρωσης των Διαχειριστικών Σχεδίων Βόσκησης.

3. Παραχώρηση της περιουσίας των ανενεργών Αγροτικών Συνεταιρισμών στους οικείους Δήμους.
4. Αναμόρφωση του νομικού πλαισίου του ΕΦΚΑ (ΟΓΑ) & ΕΛΓΑ σχετικά με την εργασία ανταποκριτών ΕΦΚΑ (ΟΓΑ) & ΕΛΓΑ στους Δήμους και ειδικότερα :
 - Αλλαγή του νομικού πλαισίου (να μην προβλέπεται παράλληλη άσκηση καθηκόντων), ώστε να προσαρμοστεί στα σημερινά δεδομένα όσον αφορά την εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων του ΕΦΚΑ (ΟΓΑ) ΟΓΑ & ΕΛΓΑ.
 - Ορισμό ενός τουλάχιστον υπαλλήλου σε κάθε Δήμο με αποκλειστική απασχόληση σε θέματα ΕΦΚΑ (ΟΓΑ) ΟΓΑ & ΕΛΓΑ ο οποίος να αμείβεται από τους αντίστοιχους φορείς.
 - Ανάληψη από τον ΕΦΚΑ (ΟΓΑ) ΟΓΑ & ΕΛΓΑ όλων των οικονομικών υποχρεώσεων του και άμεση καταβολή στους Δήμους του αντίστοιχου αντιτίμου λειτουργικών δαπανών.
 - Χορήγηση από τον ΕΦΚΑ (ΟΓΑ) ΟΓΑ & ΕΛΓΑ του απαιτούμενου εξοπλισμού (ηλεκτρονικοί υπολογιστές και προγράμματα, γραφική ύλη κλπ).
 - Δημιουργία κοινής ομάδας εργασίας με εκπροσώπους του ΕΦΚΑ (ΟΓΑ) ΟΓΑ & ΕΛΓΑ της ΠΟΕ-ΟΤΑ και της ΚΕΔΕ, η οποία θα εξετάσει τα προβλήματα που έχουν ανακύψει.
5. Ζητούμε την εξ ολοκλήρου εκχώρηση στους Δήμους του 38% του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης που έχει παραχωρήσει το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων στις Περιφέρειες, διότι οι Δήμοι υλοποιούν τα έργα τεχνικής υποδομής στη γεωγραφική περιφέρειά τους.

Επίσης, προτείνουμε :

- α) Τροποποίηση των κριτηρίων επιλεξιμότητας της Δράσης 4.2.1 «Μεταποίηση, εμπορία ή και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων»-ΠΑΑ 2014-2020 (με μείωση του ελάχιστου ορίου αιτήματος από 600.000 σε 200.000 €).
- β) Εξασφάλιση των επιπρόσθετων κονδυλίων για την συνολική κάλυψη πληρωμών του Μέτρου 13 "Εξισωτική Αποζημίωση" της νέας Προγραμματικής Περιόδου (με άμεση εξασφάλιση 360 εκατ. €).

10.6. Τουριστική Ανάπτυξη

Ο τομέας του Τουρισμού αποτελεί βασικό πυλώνα της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας μας.

Θεωρούμε ότι η εναρμόνιση προς την εξειδίκευση της διεθνούς τουριστικής ζήτησης επιβάλλει την εκπόνηση στρατηγικών και την ανάπτυξη των εναλλακτικών μορφών του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με ειδική έμφαση

στον Πολιτισμό, έτσι όπως εκδηλώνεται και εκφράζεται από την Ιστορία, την Αρχαιολογία, τα ήθη και έθιμα ακόμα και τη γαστρονομία.

Σύμμαχοί μας σε αυτή την προσπάθεια τουριστικής αξιοποίησης της χώρας είναι οι επιχειρηματίες, οι επαγγελματίες και οι εργαζόμενοι σε όλο το φάσμα των καταλυμάτων, της εστίασης, της αναψυχής και των μεταφορών.

Με στόχο τη βελτίωση της τουριστικής πολιτικής προτείνουμε :

- ❖ Να υπάρξει πρόβλεψη ώστε 2% των εσόδων των Λιμενικών Ταμείων από την τουριστική χρήση τους, να διατίθεται για την τουριστική προβολή των λιμένων σύμφωνα με το εγκεκριμένο σχέδιο τουριστικής προβολής του οικείου Δήμου.
- ❖ Οι Δήμοι να έχουν τη δυνατότητα προσλήψεων και στελέχωσης, μέσω των ανταποδοτικών τελών, των Δημοτικών Γραφείων Τουριστικών Πληροφοριών.
- ❖ Τον νέο Φόρο Διαμονής να αποδίδεται στους Δήμους.
- ❖ Να γίνει παραχώρηση των παραλιών στους Δήμους και τα οικεία δημοτικά συμβούλια να αποφασίζουν για τη χρήση τους.
- ❖ Να προβλεφθεί θέση Αντιδημάρχου Τουρισμού σε τουριστικές περιοχές.
- ❖ Να εκπονηθεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Τουρισμού, στρατηγικό σχέδιο τουριστικής ανάπτυξης και προβολής, με στόχο την αποκατάσταση της φήμης των νησιών που έχουν πληγεί από το προσφυγικό–μεταναστευτικό.

10.7. Πολιτική Προστασία

Μετά τις τελευταίες φυσικές καταστροφές από πλημμυρικά φαινόμενα και τα φαινόμενα θαλάσσιας ρύπανσης αναδείχθηκε ακόμα περισσότερο η ανάγκη εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου και επιχειρησιακής ενίσχυσης και ετοιμότητας των Δήμων και των Συνδέσμων της χώρας.

Προτείνεται η δημιουργία ΣΑΤΑ Πολιτικής Προστασίας, η δυνατότητα προμήθειας μετρητικών συστημάτων παρακολούθησης, μετεωρολογικών σταθμών, προμήθειας Drones κλπ. Επίσης σε Δήμους που έχουν κηρυχθεί σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης και σε Δήμους που αντιμετωπίζουν φυσικές ή άλλες καταστροφές να δίνεται ως προκαταβολή, το 50% της ετήσιας τακτικής τους επιχορήγησης.

Επίσης, να δρομολογηθούν άμεσα οι μελέτες επικινδυνότητας σε όλο τον ελλαδικό χώρο και η εκπόνηση Emergency Plan και εκκένωσης οικισμών.

11. ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ – ΥΓΕΙΑ – ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

ΟΙ ΔΗΜΟΙ ΑΝΑΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΤΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΠΙΚΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Η πρωτοβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση, ως γνήσιος θεσμικός εκφραστής ενός νέου Κράτους κοινωνικής αλληλεγγύης και συνοχής έχει αποδείξει έμπρακτα ότι στηρίζει και υλοποιεί σειρά κοινωνικών προγραμμάτων και δράσεων με κύριους αποδέκτες των πολύτιμων αυτών υπηρεσιών, σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού της χώρας.

Για να πετύχει η χώρα μας την αποτελεσματικότητα που έχουν οι κοινωνικές δαπάνες στις άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, απαιτούμε **το σύνολο της κοινωνικής πολιτικής, με τους αναλογούντες πόρους και το αντίστοιχο προσωπικό, να περάσει στους Δήμους.**

Προκειμένου οι Δήμοι να αναλάβουν τη διοίκηση του Τοπικού Κοινωνικού Κράτους, εκτός από τη μεταφορά των συγκροτημένων δομών και των αρμοδιοτήτων θα πρέπει να διασφαλισθεί η διατηρησιμότητα όλων των Κοινωνικών Δομών και Υπηρεσιών από Ευρωπαϊκούς και Εθνικούς πόρους :

- με την κατασκευή των νέων τοπικών κοινωνικών υποδομών (Παιδικών σταθμών, ΚΔΑΠ, ΚΔΑΠ–ΜΕΑ, ΚΗΦΗ κλπ),
- με την εφαρμογή όλων των Κοινωνικών Προγραμμάτων από τον αντίστοιχο Δήμο ή με διαδημοτική συνεργασία ή/και με άλλους τοπικούς κοινωνικούς φορείς υπό την αιγίδα του Δήμου,
- με τη διασφάλιση της συγχρηματοδότησης των δημοτικών κοινωνικών δομών και προγραμμάτων και της απασχόλησης του προσωπικού τους και τη διασφάλιση της βιωσιμότητας των δημοτικών κοινωνικών δομών.

Σχετικά με τα θέματα της **Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και Προαγωγής της Υγείας** προτείνουμε :

- Ουσιαστική αποκέντρωση των υπηρεσιών υγείας με τη δημιουργία μονάδων Πρωτοβάθμιας Υγείας σε τοπικό επίπεδο.
- Θεσμοθέτηση της λειτουργίας των Δημοτικών Ιατρείων και Φαρμακείων με την πιστοποίησή τους ως Δομών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.
- Συμβασιοποίηση των Δημοτικών Ιατρείων ως Μονάδων Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας για το ασφαλιστικό σύστημα.
- Διασφάλιση της λειτουργίας των 76 Κέντρων Πρόληψης των Εξαρτήσεων και Προαγωγής της Ψυχοκοινωνικής Υγείας με διατήρηση και βελτίωση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου.
- Αναφορικά με τη συγκρότηση των Τοπικών Ομάδων Υγείας (Τ.ΟΜ.Υ.), θεωρούμε ότι έπρεπε πρώτα να έχει υπάρξει ένας ολοκληρωμένος σχεδιασμός της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας σε συνδυασμό με την ενίσχυση των ήδη υπάρχουσών δομών υγείας, ο οποίος θα αμβλύνει τις οποιεσδήποτε δυσλειτουργίες που προκαλούνται από τον πολυκερματισμό και την έλλειψη συντονισμού των δομών αυτών.

Για τα **Άτομα με Αναπηρία** απαιτούνται :

- Κεντρικός σχεδιασμός από την Κυβέρνηση προκειμένου να ληφθεί μέριμνα για τη χρηματοδότηση έργων υποδομής που θα διευκολύνουν την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία.
- Δημιουργία Κέντρων Αποκατάστασης και Αποθεραπείας.
- Δημιουργία στεγών αυτόνομης διαβίωσης.
- Δημιουργία Ειδικού Προγράμματος για τη διαμόρφωση όρων και προϋποθέσεων προσβασιμότητας και κοινωνικής ένταξης των ΑΜΕΑ.

Όσον αφορά την **Πρώθηση της Απασχόλησης**, απαιτούμε θεσμικό και προγραμματικό πλαίσιο διασφάλισης του ρόλου των Δήμων στην εξειδίκευση και εφαρμογή των πολιτικών απασχόλησης και ειδικότερα :

- Λειτουργία Αποκεντρωμένων Υπηρεσιών Απασχόλησης σε κάθε Δήμο, ο οποίος μπορεί και επιθυμεί να τις αναπτύξει.
- Μεταφορά στους Δήμους των Γραφείων του ΟΑΕΔ που είναι χωροθετημένα σε τοπικό επίπεδο.
- Απονομή ρόλου Συντονιστού Εταίρου στους Δήμους, σε κάθε πρωτοβουλία που στοχεύει στην αντιμετώπιση των αναγκών απασχόλησης σε κάθε τόπο (Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση κλπ).
- Στους δικαιούχους των Προγραμμάτων Απασχόλησης του ΟΑΕΔ να εντάσσονται όχι μόνο τα ΝΠΙΔ που αναπτύσσουν οικονομική δραστηριότητα αλλά και οι Κοινωφελείς Επιχειρήσεις των ΟΤΑ και τα ΝΠΔΔ αυτών.
- Σε κάθε περίπτωση, η ΚΕΔΕ να κληθεί στον Εθνικό Διάλογο για την Απασχόληση με προτάσεις για τα Τοπικά Σχέδια Απασχόλησης, τα οποία συνενοούμενα, μπορούν να διαμορφώσουν το Εθνικό Σχέδιο Απασχόλησης.

Σχετικά με την **Κοινωφελή Εργασία** ζητούμε την επίσπευση των διαδικασιών έναρξης των σχετικών προγραμμάτων.

Όσον αφορά την **Κοινωνική Οικονομία** προτείνουμε :

- τη δημιουργία «εργαλειοθήκης» για την καλύτερη διαχείριση και ανάπτυξη της Κοινωνικής Οικονομίας και πρόβλεψη mentoring και training για τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις,
- την αντιμετώπιση των εκκρεμών ζητημάτων : Δημόσιες Συμβάσεις με τις Κοινωνικές Επιχειρήσεις, συμμετοχή των Νομικών Προσώπων των ΟΤΑ στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας,
- την άμεση χρηματοδοτική ενίσχυση της Κοινωνικής Οικονομίας, ώστε να αρχίζει να πλησιάζει τα επίπεδα στα οποία κινείται σε άλλες χώρες της Ευρώπης.

12. ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Το κανονιστικό πλαίσιο εφαρμογής της δημόσιας πολιτικής εκπαίδευσης χρειάζεται ουσιαστική αλλαγή, με κατεύθυνση την ανάθεση ουσιαστικότερων αρμοδιοτήτων στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, όπως και σε πολλές άλλες χώρες της Ευρώπης. Προτείνουμε :

- Τη συγκρότηση **ενιαίας οργανικής μονάδας του Δήμου** για την ολοκληρωμένη διοικητική υποστήριξη της λειτουργίας των σχολείων που θα περιλαμβάνει τους γραμματείς-υπαλλήλους του Υπουργείου Παιδείας που απασχολούνται σε ορισμένα μεγάλα σχολεία, τους σχολικούς φύλακες και τις σχολικές καθαρίστριες και θα υποστηρίζει τις Σχολικές Επιτροπές.
- Την επανεξέταση **των οργάνων που λειτουργούν στους Δήμους** και αφορούν την εκπαίδευση (Δημοτικές Επιτροπές Παιδείας και Σχολικές Επιτροπές) με κατεύθυνση τις αναγκαίες συγχωνεύσεις ή την ανάληψη ορισμένων αρμοδιοτήτων από το Δημοτικό Συμβούλιο και δημοτικές υπηρεσίες ή τον περιορισμό τους και τη συγκρότηση ενιαίας Δ.Ε.Π. ανά Δήμο, η οποία θα λειτουργεί ως ενιαίο εισηγητικό όργανο σχεδιασμού και πολιτικής προς το Δημοτικό Συμβούλιο για τις αρμοδιότητες παιδείας.
- Την εκπόνηση **Προγράμματος σχολικής στέγης** με τρεις άξονες: α) Νέα σχολεία (ανάγκες με στατιστική τεκμηρίωση, μείωση μισθωμένων σχολείων), β) Αναβάθμιση υπαρχόντων (Υπουργείο Παιδείας, Κτιριακές Υποδομές Α.Ε.) και γ) Απλοποίηση της διαδικασίας αδειοδότησης για νέα σχολεία και κυρίως για επέκταση υπαρχόντων (η οποία είναι απαράδεκτα χρονοβόρα).
- Τη διοικητική μεταφορά **των λειτουργούντων νηπιαγωγείων** στους Δήμους και τη θεσμοθέτηση της συγκρότησης των νέων νηπιαγωγείων από τους Δήμους. Τα νηπιαγωγεία θα λειτουργούν είτε στις υπάρχουσες κρατικές υποδομές, είτε στους παιδικούς σταθμούς είτε με την αξιοποίηση σχολικών κτιρίων που δεν λειτουργούν. Το Υπουργείο Παιδείας θα καλύπτει το λειτουργικό κόστος και η ΚΤ.ΥΠ, το κόστος εξοπλισμού και παιδαγωγικού υλικού. Τα δημοτικά νηπιαγωγεία θα τελούν υπό την εποπτεία των Διευθύνσεων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και θα υποστηρίζονται από τους συμβούλους προσχολικής αγωγής.

Σε αντίθεση με την πρότασή μας αυτή, το Υπουργείο νομοθέτησε διετή υποχρεωτική προσχολική εκπαίδευση, με την οποία η ΚΕΔΕ έχει διαφωνήσει, γιατί έρχεται σε αντίθεση με τα επιστημονικά δεδομένα και τις βέλτιστες πρακτικές της διεθνούς Κοινότητας και θα έχει δυσμενέστερες εκπαιδευτικές, κοινωνικές και οικονομικές συνέπειες για τους γονείς και τα παιδιά και κυρίως γι' αυτά που προέρχονται από ευπαθείς κοινωνικές ομάδες.

13. Η ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ ΟΡΕΙΝΩΝ ΚΑΙ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΔΗΜΩΝ

Η ΚΕΔΕ, λαμβάνοντας υπόψη τη γεωμορφολογία της χώρας και τα δεκάδες μικρά νησιά στα πελάγη της απαιτεί, εδώ και δεκαετίες, από τις εκάστοτε Κυβερνήσεις, χωρίς όμως να έχει ποτέ εισακουστεί, να υπάρχει πρόβλεψη και ειδικές διατάξεις για όλες τις δημόσιες πολιτικές, όταν αυτές νομοθετούνται στη Βουλή, ώστε να βρίσκουν εφαρμογή και στους μικρούς ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους. Γι' αυτό και θα επαναφέρει τη θέση της αυτή στη διαβούλευση για την Συνταγματική Αναθεώρηση και ας αναλάβουν όλοι τις ευθύνες που τους αναλογούν.

Στο μεταξύ και προκειμένου να ενισχυθούν το ταχύτερο δυνατό διοικητικά, τεχνικά και οικονομικά, προτείνουμε και διεκδικούμε τα εξής:

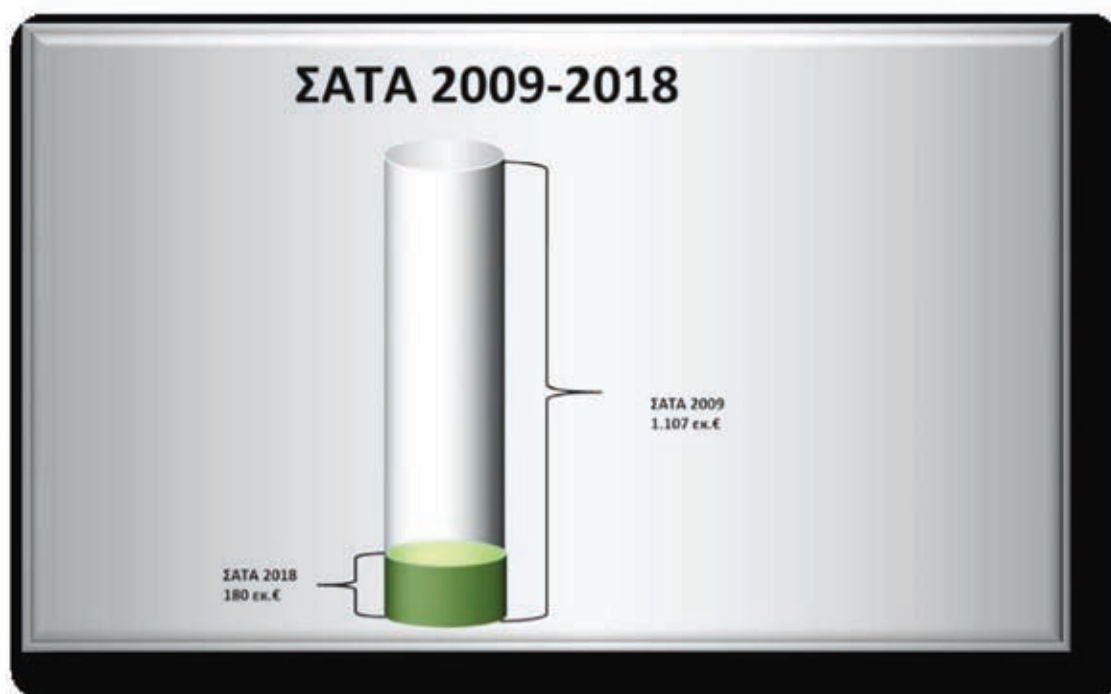
- Για τη στελέχωση των μικρών ορεινών και νησιωτικών Δήμων και με στόχο την άμεση πρόσληψη προσωπικού σε βασικές ειδικότητες (μηχανικοί, οικονομολόγοι) για τη λειτουργία των βασικών υπηρεσιών τους (τεχνικές – οικονομικές υπηρεσίες) :
 - α) Γενναία αύξηση της μοριοδότησης για την πρόσληψη προσωπικού
 - β) Οικονομικά και άλλα κίνητρα (στέγη κ.λπ.)
 - γ) Ειδική πρόβλεψη για την ενίσχυση της κινητικότητας προσωπικού προς τους μικρούς ορεινούς και νησιωτικούς Δήμους.
- Νομική και κυρίως πολιτική κατοχύρωση της υποχρεωτικής διοικητικής υποστήριξης από Υπηρεσίες όμορων Δήμων σε συνδυασμό με την εφαρμογή των διατάξεων για τη Διαδημοτική Συνεργασία.
- Πρόβλεψη διατάξεων για την αύξηση των θέσεων των ειδικών και επιστημονικών συνεργατών.
- Δυνατότητα πρόσληψης Γενικού Γραμματέα.
- Επανεκτίμηση του ελάχιστου κόστους λειτουργίας των Δήμων αυτών.
- Επαναπροσδιορισμός των κριτηρίων κατανομής των ΚΑΠ και της ΣΑΤΑ με ενίσχυση του κριτηρίου ορεινότητας ή νησιωτικότητας.
- Εκπόνηση Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου για την ανάπτυξη των ορεινών και νησιωτικών περιοχών.
- Δημιουργία ειδικού προγράμματος έργων και προμήθειας εξοπλισμών στα πρότυπα του «ΘΗΣΕΑ».

Για την αντιμετώπιση των προβλημάτων των ορεινών Δήμων η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας σε συνεργασία με την ΕΕΤΑΑ και την ΜΟΔ ανέλαβαν την πρωτοβουλία να υλοποιήσουν ειδική δράση με αντικείμενο την υποστήριξη των ορεινών Δήμων στο σχεδιασμό, την ωρίμανση και την υλοποίηση έργων του ΕΣΠΑ 2014–2020, με τη δημιουργία ενός κοινού «μηχανισμού υποστήριξης», προκειμένου να διασφαλιστούν οι βασικές

υποδομές ανάπτυξης και συγκράτησης του πληθυσμού στους ορεινούς Δήμους.

Παράλληλα για την αντιμετώπιση των μικρών νησιωτικών Δήμων η ΜΟΔ και η ΕΕΤΑΑ σε συνεργασία με τα αρμόδια Υπουργεία Υποδομών & Μεταφορών, Ναυτιλίας & Νησιωτικής Πολιτικής, Οικονομίας & Ανάπτυξης και Εσωτερικών, ανέλαβαν την πρωτοβουλία να σχεδιάσουν και να υλοποιήσουν ένα ειδικό πρόγραμμα δράσης για την υποστήριξη των μικρών νησιωτικών Δήμων για τον σχεδιασμό, την ωρίμανση και την υλοποίηση έργων, προκειμένου να διασφαλιστούν οι βασικές υποδομές ανάπτυξης και συγκράτησης του πληθυσμού στα μικρά νησιά.

14. ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟ ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

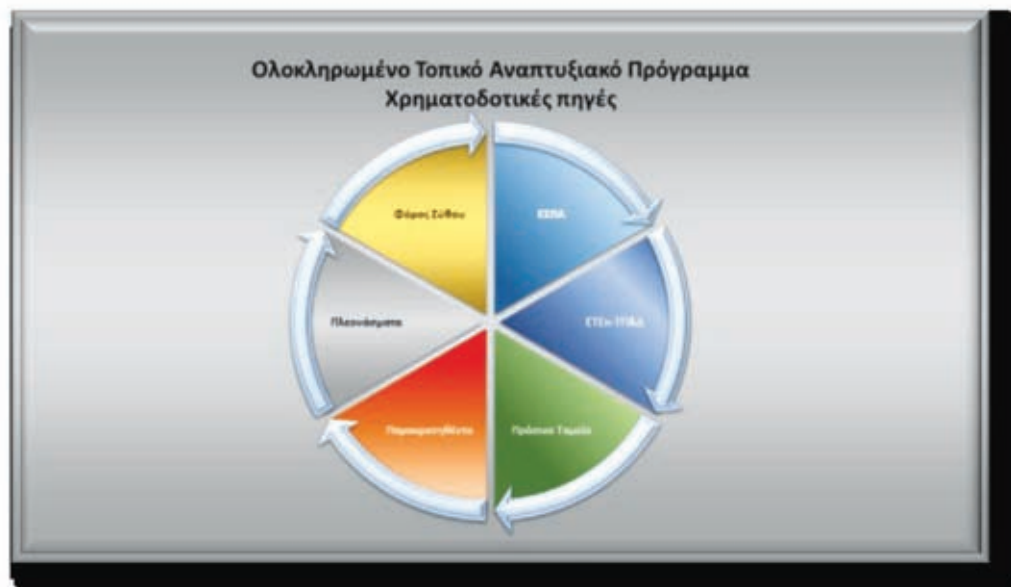
Στο παραπάνω Γράφημα απεικονίζεται η χρηματοδότηση μικρών δημοτικών έργων, μέσω ΣΑΤΑ, το 2009 και το 2018. Είναι προφανές ότι η δραματική αυτή μείωση δεν επιτρέπει ούτε καν την επαρκή συντήρηση και επισκευή των υποδομών των Δήμων με αποτέλεσμα να υπάρχει μεγάλος κίνδυνος για απαξίωσή τους και κυρίως να δημιουργεί προβλήματα στην οικονομική και κοινωνική ζωή πολιτών και επιχειρήσεων.

Παράλληλα, παρατηρείται ότι σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες οι πρόσφατες διοικητικές μεταρρυθμίσεις συνοδεύτηκαν από χρηματοδοτικό πρόγραμμα υποστήριξής τους. Είναι χαρακτηριστικό ότι η διοικητική μεταρρύθμιση στην Ιταλία χρηματοδοτήθηκε και με Κοινοτικούς πόρους της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

Από αυτή την άποψη δεν θα μπορούσε να θεωρηθεί ως επιχείρημα, για την απουσία χρηματοδοτικού υποστηρικτικού προγράμματος, η ένδεια πόρων, λόγω της δημοσιονομικής κρίσης. Στην πραγματικότητα η κυβερνητική πολιτική, στον τομέα των Οικονομικών της Τ.Α., χαρακτηρίζεται αφενός μεν από την προσπάθεια συρρίκνωσής τους αφετέρου δε από την αποσπασματικότητα και τον πρακτικισμό. Σημαντικά, για την εποχή, κονδύλια διοχετεύονται σε επιμέρους δράσεις χωρίς συντονισμό και στρατηγική στόχευση και κυρίως δημοκρατικό διάλογο και έλεγχο.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση γνωρίζει καλύτερα από κάθε άλλον, λόγω της εγγύτητας με τους πολίτες, τα προβλήματα και τις δυνατότητες της οικονομίας. Δεν διεκδικεί τίποτα επιπλέον. Με το βλέμμα της στο μέλλον, συντονίζει εθνικά και κοινοτικά προγράμματα και υποχρεώσεις της Κεντρικής Κυβέρνησης –που είναι ατάκτως ειρημένα δεξιά και αριστερά– με στόχο την κινητοποίηση πόρων, τη συνέργεια και τη συνεργασία που θα αποφέρουν μεγαλύτερα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και θα υποστηρίξουν την υλοποίηση της Πρότασης της ΚΕΔΕ.

Πηγές χρηματοδότησης του Ολοκληρωμένου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος

Το Ολοκληρωμένο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα θα χρηματοδοτηθεί από :

1. Το ΕΣΠΑ
2. Το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων (Φιλόδημος Ι και Φιλόδημος ΙΙ)
3. Το Πράσινο Ταμείο
4. Τη νέα γενιά Παρακρατηθέντων
5. Την ισοσκέλιση του προϋπολογισμού της Τ.Α.
6. Τον επαναπατρισμό του Φόρου Ζύθου

1. ΕΣΠΑ

Πολλά μέτρα, δράσεις και έργα του τρέχοντος ΕΣΠΑ, που αφορούν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, δεν έχουν ξεκινήσει. Τα κονδύλια του ΕΣΠΑ για τους Δήμους πρέπει να ενεργοποιηθούν άμεσα και σε προτεραιότητα. Δεν μπορεί σήμερα οι ενέργειες να είναι αποσπασματικές. Χρειάζεται ο μεγαλύτερος δυνατός συντονισμός για να αποφέρει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Η ΚΕΔΕ, πολύ έγκαιρα, έχει προτείνει το συντονισμό και τη συνέργεια όλων των έργων του ΕΣΠΑ που αφορούν Δήμους.

Στο νέο ΕΣΠΑ 2021-2027 η παρέμβαση της Τ.Α. θα μπορούσε να είναι σε δύο επίπεδα:

A) Όπως ήδη τονίστηκε ο θεματικός άξονας του νέου ΕΣΠΑ 2021–2027 έχει ως στόχο «Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών, χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες» και άρα αφορά σχεδόν αποκλειστικά τους ΟΤΑ. Για το λόγο αυτό θα πρέπει να διαχειριστεί από την Τ.Α. Η αποτελεσματικότητα και η οικονομικότητα της διαχείρισης είναι εξασφαλισμένη αφού τους μηχανισμούς και την εμπειρία την διαθέτουμε (ΕΕΤΑΑ).

B) Για τους υπόλοιπους τέσσερις άξονες, που υπενθυμίζεται είναι :

1. *Μια εξυπνότερη Ευρώπη — καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός.*
2. *Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη, με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα.*
3. *Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ.*
4. *Μια πιο κοινωνική Ευρώπη — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων,*

η Τ.Α. έχει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Για την καλύτερη υλοποίηση των έργων και δράσεων της Τ.Α., που συμπεριλαμβάνονται στους θεματικούς αυτούς άξονες, προτείνεται να δημιουργηθεί ένα συντονιστικό κέντρο στο Υπουργείο Εσωτερικών, με τη συμμετοχή του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης και της ΚΕΔΕ για τον καλύτερο συντονισμό και την αποτελεσματική διαχείριση, ώστε να απαλειφθούν προβλήματα και αστοχίες που έχουν εντοπιστεί σε προηγούμενες προγραμματικές περιόδους.

2. Το Πρόγραμμα Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων και Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων

Ο Φιλόδημος Ι και ΙΙ θα πρέπει να συνδεθεί με τα υπόλοιπα επενδυτικά εργαλεία της Τ.Α. και κυρίως να διευρυνθεί η δημοκρατική του λειτουργία και έλεγχος.

Ο Φιλόδημος Ι θα πρέπει να έχει ένα συμπληρωματικό και υποστηρικτικό ρόλο στο ΕΣΠΑ και όχι ανταγωνιστικό. Στόχος του πρέπει να είναι έργα και δράσεις που δεν είναι επιλέξιμα από το ΕΣΠΑ, αλλά η χρηματοδότησή τους αποτελεί υψηλή προτεραιότητα των Δήμων. Παράλληλα, ο Φιλόδημος Ι θα πρέπει να αποτελέσει έναν ευέλικτο και αποτελεσματικό μηχανισμό υποστήριξης των Δήμων, εν όψει του νέου ΕΣΠΑ, για την διατύπωση, ωρίμανση, υποβολή και έλεγχο προτάσεων.

Ο Φιλόδημος ΙΙ θα πρέπει καταρχήν να κλείσει μία χρόνια πληγή στο Υπουργείο Εσωτερικών. Ένας από τους χρηματοδοτικούς του πόρους θα πρέπει να είναι το σύνολο των πόρων της ΣΑΕ 055. Το απαράδεκτο και σκοτεινό πελατειακό χρηματοδοτικό “καλάθι”, όλων των υπουργών Εσωτερικών, θα πρέπει **με διαφανείς και αντικειμενικούς όρους** να κατανέμεται στους Δήμους της χώρας για έργα υποδομών στην πρόληψη, αντιμετώπιση και αποκατάσταση ζημιών από φυσικές καταστροφές και την κλιματική αλλαγή.

Τέλος, και τα δύο αυτά προγράμματα θα πρέπει να ανασχεδιαστούν σε συνεργασία με την ΚΕΔΕ και να ελέγχονται από κοινή Επιτροπή Παρακολούθησης.

3. Πράσινο Ταμείο

Η μεγάλη πλειοψηφία των εσόδων του Πράσινου Ταμείου προέρχεται από την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Σύμφωνα με την απόφαση του ΣτΕ οι πόροι αυτοί θα πρέπει να χρηματοδοτούν ενέργειες αποκατάστασης του περιβαλλοντικού ισοζυγίου, στον τόπο που αυτό επηρεάστηκε.

4. Παρακρατηθέντα

Η νέα γενιά παρακρατηθέντων που έχουν δημιουργήσει οι κυβερνήσεις, μετά το 2010, θα πρέπει να αρχίσει να εξοφλείται. Ένα μέρος του συνολικού ποσού και για την πρώτη πενταετία της αποπληρωμής του, θα μπορούσε να χρηματοδοτήσει το Ολοκληρωμένο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα.

5. Πλεονάσματα

Ο Αύγουστος του 2018 θεωρείται, από την Κυβέρνηση, το τυπικό χρονικό όριο του «μνημονίου». Επισημαίνεται ότι :

- Οι Δήμοι καθ' όλη τη διάρκεια της κρίσης προσέφεραν στον Κρατικό Προϋπολογισμό, πλεονάσματα.
- Η χώρα κάθε χρόνο υπερκαλύπτει τις υποχρεώσεις της, σε πρωτογενές πλεόνασμα.
- Η Τ.Α. είναι υποχρεωμένη για ισοσκελισμένους προϋπολογισμούς.

Με βάση τα παραπάνω οι Δήμοι, για τις επόμενες οικονομικές χρήσεις, θα ισοσκελίζουν τους προϋπολογισμούς τους, όπως ορίζει το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και θα αποδεσμευτούν από τα τεράστια πλεονάσματα που απαιτήθηκαν την περίοδο της κρίσης. Η χρηματοδότηση του Ολοκληρωμένου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος από τα πλεονάσματα του προϋπολογισμού της Τ.Α., εάν προβάλουμε τις κυβερνητικές εκτιμήσεις την επόμενη πενταετία, θα αποφέρει 2 δις €.

6. «Επαναπατρισμός» Φόρου Ζύθου

Ο Φόρος Ζύθου μεταφέρθηκε από την Τ.Α. στην κεντρική διοίκηση αυθαίρετα και χωρίς προηγούμενη συζήτηση με την ΚΕΔΕ. Ο επαναπατρισμός του θεωρείται εκ των ουκ άνευ και προτείνεται να χρηματοδοτήσει την ενίσχυση της θωράκισης, σε υποδομές, των μικρών ορεινών και νησιωτικών Δήμων.

Στόχος του Ολοκληρωμένου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος

Στόχος του Ολοκληρωμένου Τοπικού Αναπτυξιακού Προγράμματος είναι η υποστήριξη των Δήμων για την ομαλότερη και αποτελεσματικότερη εφαρμογή των

μεταρρυθμίσεων που προτείνει η ΚΕΔΕ, η ενίσχυση της τοπικής ανάπτυξης, η άμβλυνση των τοπικών-χωρικών ανισοτήτων, η περαιτέρω προώθηση της διαφανούς και αποτελεσματικής λειτουργίας των Δήμων, καθώς και της διαδημοτικής συνεργασίας.

Σημαντικός επίσης στόχος είναι να περιοριστεί η απόσταση που χωρίζει την Ελληνική από την Ευρωπαϊκή Τ.Α., όπως απεικονίζεται και στο Παρακάτω γράφημα.

Σημειώνεται ότι σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι τοπικές επενδύσεις αποτελούν σημαντικό αναπτυξιακό εφελτήριο. Από αυτή την άποψη το Ολοκληρωμένο Τοπικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα αποτελεί μία εθνική αναπτυξιακή επιλογή.

Επιμέρους στόχοι, χρηματοδότηση και διαχείριση του Προγράμματος

Οι επιμέρους στόχοι, χρηματοδότηση και διαχείριση του Προγράμματος απεικονίζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Στόχος	Χρηματοδότηση	Διαχείριση
Ενεργοποίηση, - απορροφητικότητα	ΕΣΠΑ 2014-2020	Συντονισμός ΥΠΕΣ,ΥΠΟΙΑΝ, ΚΕΔΕ
Βιώσιμη ανάπτυξη	ΕΣΠΑ 2021- 2027	ΚΕΔΕ
Υπόλοιποι στόχοι νέου ΕΣΠΑ	ΕΣΠΑ 2021- 2027	Συντονισμός ΥΠΕΣ,ΥΠΟΙΑΝ, ΚΕΔΕ
Μη επιλέξιμα έργα από το ΕΣΠΑ, Ωριμάνσεις	ΕΤΕπ- ΤΠ& Δ	ΤΠ& Δ – ΚΕΔΕ
Φυσικές καταστροφές	Και ΣΑΕ 055	ΥΠΕΣ – ΚΕΔΕ
Περιβαλλοντικό ισοζύγιο	Πράσινο Ταμείο	Πράσινο Ταμείο – ΚΕΔΕ

Τοπικές υποδομές, Λειτουργική αυτοτέλεια, Διαφάνεια και αποτελεσματικός Έλεγχος, Συμβολή στην τοπική οικονομική μεγέθυνση, Συμβολή στη τοπική απασχόληση	Παρακρατηθέντα	ΚΕΔΕ
Κοινωνικά, Πολιτιστικές και Αθλητικές δραστηριότητες	Πλεονάσματα	ΚΕΔΕ
Μικροί Ορεινοί και νησιώτικοι δήμοι	Φόρος ζύθου	ΚΕΔΕ

Αναμενόμενα αποτελέσματα

1. Διέξοδος στην επενδυτική απραξία των ΟΤΑ
2. Τοπική Ανάπτυξη. Άμβλυνση περιφερειακών ανισοτήτων
3. Αποτελεσματική εφαρμογή των διοικητικών μεταρρυθμίσεων
4. Δημιουργία προϋποθέσεων αξιοποίησης της πλήρους δυναμικότητας των τοπικών δημόσιων υποδομών
5. Αποτελεσματική αντιμετώπιση των επιπτώσεων της ύφεσης και τόνωση των τοπικών αγορών
6. Διαφανείς διαδικασίες και αποτελεσματικός έλεγχος
7. Ευελιξία και αποτελεσματικότητα
8. Αναδιανομή. Αναβάπτιση της αλληλεγγύης μεταξύ των ΟΤΑ.

